

Toplantı ve etkinliklerde çevrimiçi dönem

Covid-19 pandemisine karşı yürütülen tedbirler kapsamında toplu etkinliklerin kısıtlanması ile çevrimiçi toplantı ve etkinlikler hayatımıza dahil oldu. Ankara Tabip Odası da gerek pandemi gerekse pandemi dolayısıyla gözden kaçırılmaması gereken gündem konularını çevrimiçi etkinliklerde ele almaya devam ediyor. 2))

hekim postası

hekimlerin gücü, hekimlerle güçlü

Kasım Aralık 2020 Sayı: 103

Pandemi zamanı hekim olmak

Covid-19 pandemisinin başladığı günden bu yana tüm dünyada sağlık emekçileri bu mücadelenin kazanan tarafı olmak için yoğun emek harcıyor. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de pandeminin seyrinin sağlık sistemine ağır darbe vurması ile birlikte hekim ve sağlık emekçilerinin bugüne kadar üstlendikleri görevlere yenileri eklendi. Aldıkları eğitim ve mesleki sorumlulukları gereği acil durum, afet ve olağanüstü hollere hazırlıklı olsalar da pek çok hekim belki de meslek hayatında ilk defa bu denli büyük ölçekli bir mücadelenin içinde yer aldı. Mücadelenin ön saflarında yer alan hekimler, “pandemi zamanı hekim olmayı” anlattı. 6-7))

Hasta yakınlarına barikat önlemi

Ankara’da yaşanan iki şiddet vakası Türkiye’nin gündemine sağlık emekçilerinin kendilerini korumak için kurdukları barikatlar ile geçti. 4))

Bir yanda salgın bir yanda şiddet

Salgının ilk günlerinde balkonlardan alkışlanan sağlık emekçilerinin çabası çabuk unutuldu. Türkiye’nin dört yanından salgınla mücadelede ön saflarda savaşan sağlık emekçilerine yönelik şiddet haberleri gelmeye devam ediyor. 5))

Aşı tartışmaları

Pandemi sürecinin en tartışmalı konularından olan aşılama çalışmaları ile ilgili hem Türk Tabipleri Birliği hem Ankara Tabip Odası yaptıkları açıklamalar ile sürecin nasıl yürütülmesi gerektiğine ilişkin görüşlerini paylaştı. 13))

Ankara sağlık meslek örgütlerinin, kaybettikleri meslektaşlarını anmak ve taleplerini iletmek için Sağlık Bakanlığı önünde yapmak istedikleri basın açıklaması pandemi koşulları gerekçe gösterilerek polis tarafından engellendi. 11))

Güncel	Güncel	Hukuk	Güncel	İşçi sağlığı
Ankara gezisine kaldığı yerden devam Ankara Tabip Odası’nın Sanat Tarihi Platformu işbirliğinde düzenlediği “Sanat Tarihi Yürüyüş Rotası” kaldığı yerden devam ediyor. 3))	“Sağlıkçılar Parkı” TTB ve ATO yöneticilerinin katılımıyla açıldı Pandemi döneminde yitirdiğimiz sağlık çalışanlarının anısına Sağlıkçılar Parkı açıldı. 4))	Sonbaharda 152 hekime hukuki destek sunuldu Ankara Tabip Odası Hukuk Bürosu sonbahar aylarında toplam 152 hekime hukuki danışmanlık ve destek sundu. 7))	Siz hiç derisi yere damlayan insan gördünüz mü? 10 Aralık İnsan Hakları Günü nedeniyle ATO İnsan Hakları Komisyonu tarafından hazırlanan yazıyı kısaltarak sunuyoruz. 12-13))	Salgın döneminde çalışma hayatındaki hak ihlalleri “Devlet desteğini arkasına alan şirketlerin karşısında, işçileri savunmasız ve güçsüz bırakan uygulamalar, çalışanların çaresizliğinin istismarıdır.” 14))

güncel

Toplantı ve etkinliklerde çevrimiçi dönem

Covid-19 pandemisine karşı yürütülen tedbirler kapsamında toplu etkinliklerin kısıtlanması ile çevrimiçi toplantı ve etkinlikler hayatımıza dahil oldu. Ankara Tabip Odası da gerek pandemi gerekse pandemi dolayısıyla gözden kaçırılmaması gereken gündem konularını çevrimiçi etkinliklerde ele almaya devam ediyor.

Hekim Postası

Ankara Tabip Odası'nın üyeleri ile bir araya gelmesini sağlayan etkinliklerden ilki 22 Eylül'de "İşyerlerinde Covid-19 İzlem" konusunda yapıldı. Youtube kanalından yayınlanan etkinliğe konuşmacı olarak TTB Covid-19 İzleme Kurulu Üyesi Dr. Özlem Kurt Azap katıldı.

11 Kasım 2020 günü "Savaş, Acil ve Afet Durumlarında Kadın Güçlenmesi" başlıklı zoom webinar etkinliği gerçekleştirildi. Ankara Tabip Odası Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonu ile İnsan Hakları Komisyonu tarafından düzenlenen online toplantıya konuşmacı olarak sosyal hizmet uzmanı Gül Erdost katıldı. Toplantıda, mülteci kadınlar özelinde göç olgusu ve uyum sorunu üzerine yapılan konuşmanın ardından rehabilitasyon süreci ve üretime ne şekilde kazandırılacaklarına ilişkin değerlendirmeler yapıldı.

Pandemide Mevsimlik İşçiler ve Çalışma Koşulları

Pandemi döneminde eşitsizliğe uğrayan kırılgan grupların güçlendirilmesi konulu webinar serisinin ikincisi olan Pandemide Mevsimlik İşçiler ve Çalışma koşulları konulu webinar İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği Komisyonu ve İnsan Hakları Komisyonunun ortak etkinliği

Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı

olarak Dr. Selçuk Atalay'ın sunumuyla 23 Kasım günü gerçekleştirildi. Webinarda mevsimlik işçilere yönelik son dönemde artan ırkçı saldırılar, çocuk işçilerin durumu, pandemi döneminde sağlık hakkına erişimde yaşanan zorluklar ele alındı.

"Şehrin Derisi Altında" film okuma ve eleştiri atölyesi

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında Ankara Tabip Odası Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonu ile Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Kadın Komisyonu tarafından film okuma ve eleştiri atölyesi gerçekleştirildi. Rahşan Benitman'nin "Şehrin Derisi Altında" filminin okuma ve eleştiri atölyesi, 26 Kasım 2020 tarihinde, Psikiyatrist Dr. Serpil Vargel ve Psikiyatrist Dr. Gökçe Sil-

süpür eşliğinde değerlendirildi. Siyasal baskı rejimi ve ataerkil düzende kadının yaşadığı zorluklara yoğunlaşan atölye katılımcılardan yoğun ilgi gördü.

Aile hekimleri toplantısı

Aile Hekimliği Komisyonu ve Pratisyen Hekimlik Komisyonu Zoom üzerinden ilk toplantılarını 20 Ekim'de yaptı. Toplantıda ek ödeme, pandemi ile artan iş yüküne karşın yaşanan hak kayıpları, aşılama, Covid-19'un meslek hastalığı sayılması gerektiği konuları üzerinde tartışılarak görüşler sunuldu.

Komisyonların 27 Kasım 2020 tarihli çevrimiçi toplantısında yeni dönemde imzalanacak sözleşmeler hakkında değerlendirmelerde bulunuldu.

XXVI. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı 12-13 Aralık'ta Ankara Tabip Odası ev sahipliğinde yapıldı

TTB-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (TTB-UDEK) ve tabip odaları tarafından düzenlenen Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultaylarının (TUEK) yirmi altıncısı Ankara Tabip Odası ev sahipliğinde gerçekleştirildi. İçinde bulunduğumuz olağandışı koşullar nedeni ile

Gündeliğin kırılganlığı: Öncesi ve sonrasıyla pandemi

TUEK ilk kez çevrimiçi gerçekleştirildi. Kurultayda ana tema Covid-19 pandemisi nedeni ile uzmanlık eğitiminde yaşanan aksamlar ve pandemi sonrası telafi yolları oldu.

Pandemi döneminde ve birinci basamakta sağlıkta şiddet

Ankara Tabip Odası Aile Hekimliği Komisyonu ve Pratisyen Hekimlik Komisyonu tarafından ortak düzenlenen, "Pandemi Döneminde ve Birinci Basamakta Sağlıkta Şiddet" webinarı 01 Aralık 2020'de ATO Youtube Kanalı üzerinden canlı yayımla gerçekleştirildi.

ATO Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Ümit Yaşar Öztoprak'ın kolaylaştırıcılığı olduğu webinarı ATO Hukuk Bürosu avukatlarından Av. Ender Büyükçulha katıldı.

Pandemi döneminde çalışma koşullarının ve sağlık politikalarının birinci basamaktaki etkileri, sağlık çalışanlarına yönelik artan şiddetin yapısal ve güncel nedenleri konuşuldu. Webinarda sağlıkta şiddete karşı hukuki ve idari yaptırımlar, şiddet edimi anında sağlık çalışanlarının yasal hakları ve neler yapabileceği irdelendi.

Güz seminerleri

Ankara Tabip Odası Halk Sağlığı Komisyonu tarafından

düzenlenen güz seminerlerinde pandeminin yoksullaşmayı nasıl tetiklediği ele alındı. Dr. Serdal Bahçe'nin konuşmacı olduğu etkinlik 10 Aralık günü Zoom üzerinden gerçekleştirildi.

Medya güzüyle hak ihlalleri ve cezasızlık

Aynı gün düzenlenen Ankara Tabip Odası İnsan Hakları Komisyonunun 10 Aralık İnsan Hakları Günü etkinliğinde "Medya güzüyle hak ihlalleri ve Cezasızlık" söyleşisi yapıldı. Söyleşiye konuşmacı olarak gazeteci Derya Okatan ile gazeteci-yazar Gökçer Tahincioğlu katıldı.

Gündeliğin kırılganlığı: Öncesi ve sonrasıyla pandemi

Ankara Tabip Odası tarafından çevrimiçi söyleşiler kapsamında "Gündeliğin Kırılganlığı: Öncesi ve Sonrasıyla Pandemi" başlıklı etkinlik gerçekleştirildi. 17 Aralık Çarşamba günü yapılan söyleşinin konuşmacısı akademisyen-yazar Sevilay Çelenk oldu.

Sevilay Çelenk gündelik hayatta pandeminin nasıl hissedildiğini ve etkilerini aktardıktan sonra salgınların dünya tarihinde yarattığı değişiklikler üzerinde durdu.

Mevsimlik Tarım İşçisi?

- Tarım alanında ekim, yetiştirme, ilaçlama, hasat gibi tarımsal üretimin herhangi bir aşamasında çalışan, ücretli/ yevmiyeli veya aynı ödeme karşılığı, sözleşmeyle veya sözleşme olmaksızın, o ülkenin vatandaşı ya da göçmen olup sürekli ya da gezici mevsimlik çalışan kişi

Hekim Postası

Sahibi:
Ankara Tabip Odası adına
Dr. Ali Karakoç
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Dr. Ali Karakoç

Editör:
Sibel Durak

Haberler:
Sibel Durak
Kansu Yıldırım

Yayın Kurulu:

Dr. Arif Müezzinoğlu, Dr. Ayşe Uğurlu, Dr. Vedat Bulut, Dr. Ebru Basa, Dr. Gülgün Kıran, Dr. Gülseren Çeliksöz, Dr. Haydar Can Dokuyan, Dr. Laleş Tunç, Dr. Mine Önal, Dr. Muharrem Baytemür, Dr. Serdar Koç, Dr. Ümit Yaşar Öztoprak, Dr. Zafer Çelik,

Haber, yorum ve yazılarınızı ato@ato.org.tr adresine gönderebilirsiniz. Ankara Tabip Odası Basın Yayın Komisyonu ürünüdür. Ayda bir yayımlanır. ATO üyelerine ücretsiz gönderilir.

Yayın İdare Merkezi:

Ankara Tabip Odası
Mithatpaşa Cad.
No: 62/18 Kızılay
ANKARA
www.ato.org.tr
Tel : (312) 418 87 00
Faks : (312) 418 77 94

Yayımlayan:

Ankara Tabip Odası
Yayımlanma Türü:
Yerel, süreli
Yayımlanma Şekli:
Aylık Türkçe
Yıl: 2020, Sayı: 103

Baskı

öncesi hazırlık:
GEO Tanıtım ve Reklam
Turgut Reis Caddesi
47/6 06570
Maltepe /Ankara
Tel : (0532) 664 08 98
geotanim@gmail.com

ato'dan

Sanat Tarihi Yürüyüş Rotası: Ankara gezisine kaldığı yerden devam

Ankara Tabip Odası'nın Sanat Tarihi Platformu işbirliğinde düzenlediği "Sanat Tarihi Yürüyüş Rotası" kaldığı yerden devam ediyor.

Hekim Postası

Pandemi koşulları nedeniyle bir süreliğine ara verilen yürüyüş rotası 1 Kasım 2020 tarihinde sınırlı sayıda hekim ile yeniden yapıldı. Hekimlere Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu üyeleri Dr. Gülseren Çeliksöz ve Dr. Ümit Yaşar Öztoprak eşlik etti.

Sanat tarihi uzmanı eşliğinde Ankara'nın farklı medeniyetlerine ait eserlerin izlerinin takip edildiği gezide Atatürk Heykeli, Taşhan, Sümerbank, İşbankası Binası, Eski Maliye Bakanlığı Binası, Julianus Sütunu, Augustus Tapınağı, Hacı Bayram-ı Veli Camii, Roma Tiyatrosu, Ankara Kalesi, Alaaddin Camii, Ahi Şerafeddin Camii ve Türbesi, Cenab-ı Ahmet Paşa Camii, Hamamönü, Karacabey Camii ve Hamamı, Yahudi Mahallesi ve Sinagogu görüldü.

2019 yılında başlayan ve hekimlerin yoğun ilgisi nedeniyle belli zamanlarda yinelenen Sanat Tarihi Yürüyüş Rotası gezisi önümüzdeki günlerde de sürdürülecek.

Gecikmeli de olsa yeniden merhaba, Covid-19 pandemisi ile birlikte gündelik hayatımıza çok hızlı bir şekilde giren, çok sık olarak kullanılmaya başlanan ve aslında bir politik anlayışı temsil eden "sosyal mesafe" söylemini ısrarla kullanmamaya özen gösteriyoruz. Damlacık yoluyla bulaşan Covid-19'da bilimsel olarak bulaşıcılığı azalttığı kabul edilen 1,5 - 2 m fiziksel mesafe kavramını kullanıyoruz.

Sosyal mesafe; sosyolojik bir kavramdır. Kavram, sosyolojide ilk olarak 19.yy sonu 20.yy başlarında özellikle Georg Simmel tarafından kullanılmıştır. Simmel sosyal mesafe kavramını en anlamlı olarak, "yabancılarla olan ilişkiler konusunu ele aldığı çalışmasında tanımlamıştır. "Yabancı" kavramıyla; azınlık grupları, marjinal grupları, 'anormal' kabul edilen kişileri, göçmenleri, vb bir toplumun "içinde" olsalar da, bir yandan da çeşitli biçimlerde "çoğunluk" tarafından dışlanan grup ve kişileri kastetmiştir.¹

Sosyal ve ekonomik bakımdan aynı seviyede olan sınıfların, aynı tabakaya mensup oldukları kabul edilir. O halde sosyal tabaka kavramı yorumlu olarak, 'sosyal sınıf' ve 'mesafe' kavramını da içerir. Sınıflar arasındaki mesafe, coğrafi ve fiziki bir mesafe olmayıp sosyal bir anlam taşımaktadır. Fiziki bakımdan birbirine çok yakın iki kişi örneğin, mağaza sahibi ile tezgahı, sosyal bakımdan birbirine çok uzaktır. Buna karşılık birbirinden çok uzakta, iki şehirde yaşayan iki tüccarın sosyal bakımdan yan yana olduklarını söyleyebiliriz.²

16-17 Ağustos tarihinde gerçekleştirdiğimiz seçimli genel kuruldan sonraki ilk Hekim Postasını gecikmeli ve ne yazık ki dijital olarak yayınlamak zorunda kalıyoruz. Bu durumun bir "sosyal mesafe" olmadığını, fiziksel mesafemizi koruyarak, birbirimizin sağlığı ve esenliği için kararlar aldığımızı vurgulamak istiyoruz. Bütün ülkede olduğu gibi Ankara'da da Covid-19 virüs salgınının hızla yayılmasından ötürü; dağıtım sırasında yaşanabilecek zorluklardan ve yine bir bulaş kaynağı olma endişesi nedeniyle Hekim Postası Yayın Kurulu ve ATO Yönetim Kurulu ortaklaşarak böyle bir karar almak zorunda kaldık. Bu kararın kısa süreli olacağı umudunu taşımak istiyoruz.

Ancak gelinen noktada; genelde dünyanın hemen her yerinde özelden ise ülkemizde toplumun ve halkın sağlığı değil, politik ve ekonomik kaygılar ön planda tutulmaktadır. Salgınla mücadelede esas olan bulaş zincirini kırmaktan ziyade, bakım ve tedavi hizmetlerine sıkıştırılmış sağlık politikaları yürütülmektedir.

Her kriz döneminde olduğu gibi iktidar ve yöneticiler, öncelikle krizin varlığını kabul etmez ve inkar ederler. Kriz görünür olduktan sonra ise toplumun geniş kesimlerinden öncelikle özveri sonra da sabır beklerler. Acil kamusal sağlık krizi

olan pandemi esnasında; sağlık çalışanları önce alkışlanarak sonra güvencesiz bir ödeme şekli olan performans dayalı ücretlendirme biçiminin artırılarak devam edeceği ile avutuldular. Ancak ya hiç ödeme yapılmadı ya da ödeme yapıldığında çok adaletsiz ve çalışma barışını bozacak şekilde yapıldı. Nihayet beklenen oldu; Sağlık Bakanlığı, pandemiyi sağlık çalışanları üzerinde bir baskı aracı olarak kullanmaya başladı. Sağlık çalışanlarının anayasadan ve çalışma yasasından kaynaklı dinlenme, emeklilik ve istifa; kendi iradeleriyle kamudan ayrılma haklarını antidemokratik bir biçimde gasp etti. Her krizde olduğu gibi krizin bedelini; toplumun en geniş kesimini oluşturan emekçiler, yoksullar ve kırılgan gruplar ödemektedir. Evet; kamusal sağlık krizinde de krizin bedelini öncelikle sağlık emekçileri olmak üzere tüm emekçi kesimler, yoksullar, kronik hastalığı olan riskli ve ileri yaştaki yurttaşlarımız ödemektedir.

Sağlık alanında yaşanan krizin doğası gereği bu süreçte sağlık çalışanları ve onların örgütlü temsilcileri olan sağlık meslek örgütleri söz söylemektedirler. Ancak, TTB ve Tabip Odaları krizle mücadelede halk sağlığını önceleyen, bilimsel yöntemlere uygun tedbirlerin alınması ve çözüm odaklı önerilerde bulunmalarına rağmen tehdit ve baskılarla karşılaşılıyorlar. Tabip odaları kendi yerellerindeki aktivistlerinden aldıkları bilgiyi kamuoyu ile paylaştıklarında, gözaltına alınarak adli soruşturmalara karşı karşıya kalıyorlar. Salgın sürecinde hayatını kaybeden sağlık çalışanlarını, meslektaşlarını anmaya bile izin verilmemekte, gözaltı ve fiziksel şiddetle karşılaşmaktadırlar. Velhasıl pandemi kullanışlı bir nesne olarak kamu otoritesi tarafından gerektiğinde toplumun tüm muhalif kesimleri üzerinde olduğu gibi, sağlık meslek ve emek örgütleri üzerinde de bir baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Ankara İSİG Meclisi ile birlikte Ekim ayında AÜTF İbni Sina Hastanesi bahçesinde hayatını kaybeden sağlık çalışanları için yapmaya çalıştığımız basın açıklaması, kolluk kuvvetleri tarafından pandemi bahane edilerek şiddet ve gözaltı uygulanarak engellendi.

Sağlık iş kolunda yaşanan şiddet hız kesmeden, Covid-19 salgını süresince de devam ediyor. Keçiören Eğitim Araştırma Hastanesinde yaşanan linç girişimine karşı sağlık emekçileri kendilerini yoğun bakım ünitesine kapatarak korudular. Bu linç girişimi Ankara Valiliği tarafından sağlık çalışanları ve hasta yakınları arasında yaşanan tatsız olay olarak adlandırıldı! Yine çok kısa süre sonra AÜTF çocuk yoğun bakımındaki sağlık emekçileri aynı nitelikte şiddet olayı ile karşı karşıya kaldılar. Şanlıurfa'da, Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Covid servisinde sağlık emekçilerine yönelik şiddet olayına karışan hastane başheki-

minin yakınları hakkında hukuki süreç başlatılmaz iken, olayın takipçisi olan tabip odası yöneticileri hakkında hastane başhekiminin savcılığa şikayeti üzerine hukuki süreç başlatılmıştır. Kamu otoritesi, siyasiler ve sağlık idarecileri, pandemi sürecinde de sağlık çalışanlarını hedef gösterdiler, itibarsızlaştırarak yaşanan şiddetin önemli nedeni oldular. Şiddet, sağlık çalışanları üzerinde bir baskı kontrol aracı olarak kullanılmaya devam edilmektedir. Tabi ki sağlık alanında yaşanan şiddetin ülkenin içinde bulunduğu politik ve kültürel ortamdan kaynaklı yapısal şiddetten ve cezasızlık uygulamalarından azade olmadığımızın farkındayız.

Salgınla mücadelede toplum sağlığı önceliğimizdir, "ulusal çıkar"dan anladığımız ise halk sağlığını yani; ülkede yaşayan herkesin sağlığını ve sosyoekonomik haklarını korumaktır.

11 Mart 2020'de ilk resmi vaka açıklandıktan sonra bıkmadan ve usanmadan her mecrada dile getirdiğimiz önerileri, tarihe not düşmek açısından bir kez daha Hekim Postası aracılığı ile kamu otoritesine ve meslektaşlarımıza duyurmak istiyoruz.

Sürecin yönetilmesinde yerel ve merkezi düzeyde mutlaka bizler olmalıyız. Toplum katılımını sağlamak için sağlık meslek örgütlerinin, uzmanlık derneklerinin, yerel yönetimlerin katılımını ve karar süreçlerinde etkin olmalarını önemsiyoruz ve öneriyoruz. Sürecin sağlıklı yürütülebilmesi için şeffaf olunmalı, tüm veriler kamuoyuna açıklanmalıdır. Salgınla mücadele epidemiyolojik yöntemlere göre yapılmalıdır. Temel amaç bulaş kaynağına ulaşarak yayılımı engellemek olmalıdır. Bunun için salgınla mücadele alanlarda, mahallerde ve çalışma alanlarında yapılmalıdır. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve etkinliğinin artırılması gerekmektedir. Dolayısı ile teması olanlara mutlaka temastan sonra uygun zaman diliminde (5-7 gün) tekrarlanan testler yapılmalıdır. Temashılar mutlaka karantinaya alınmalı ve çalışma alanlarından uzaklaştırılmalıdır. Enfekte vakalar izolasyona alınmalı; ev ortamı uygun olmayan hastalar, hane halkını korumak ve ev içi bulaşın önüne geçmek için kamuya ait dinlenme tesisleri, yurt ve pansiyonlarda, koşullar uygun hale getirilerek, sağlık çalışanlarının kontrolünde izole edilmelidirler. Ülkedeki sağlık altyapısının fiziksel ve sağlık emek gücünün korunması, rutin sağlık hizmetlerinin de süreç boyunca aksamadan devam etmesi sağlanmalıdır.

1 Bilim Teknoloji Dergisi Doç. Dr. Nedim Karakayalı ile röportaj

2 Sosyolojiye Giriş 2 Ahmet Ağı

şiddet

Hasta yakınlarına barikat önlemi

Ankara'da yaşanan iki şiddet vakası Türkiye'nin gündemine sağlık emekçilerinin kendilerini korumak için kurdukları barikatlar ile geçti.

Hekim Postası

Şiddet vakalarının ilki 21 Eylül 2020 tarihinde Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yaşandı. Hastaneye kaldırılan hastanın hayatını kaybetmesi üzerine, hasta yakınları sağlık çalışanlarına saldırmış, sağlık çalışanları da kendilerini hastanenin acil servisinde barikat kurarak korumak zorunda kalmışlardı. Güvenlik görevlilerinin de çabasıyla sağ-

lık çalışanları fiziki zarar görmeden kurtulmuşlardı.

Yaşanan şiddet olayının ardından sağlık çalışanlarına geçmiş olsun dileklerini iletmek ve sağlıkta şiddete karşı dayanışmak üzere ATO Genel Sekreteri Dr. Muharrem Baytemür, Yönetim Kurulu üyeleri Dr. Ayşe Uğurlu ve Dr. Haydar Can Dokuyan ile SES Ankara Şube yöneticilerinden oluşan bir heyet 22 Eylül'de Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesini zi-

yaret etti. İlk olarak olayın yaşandığı acil servis bölümündeki sağlık çalışanlarıyla görüşen heyet geçmiş olsun dileklerini iletti. Ardından hastane başhekim Dr. Davut Akduman ve Başhekim Yardımcısı Dr. Derya Yenibertiz'le yaptıkları görüşmede ATO ve SES heyeti olayla ilgili bilgi aldı. Hastane çalışanlarını koruyabilmek için çaba sarf eden güvenlik görevlilerine de geçmiş olsun dileklerini ileten heyet hastaneden ayrıldı.

Tıp fakültesinde benzer olay

14 Kasım 2020 tarihinde benzer bir olay bu defa Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Cebeci Yerleşkesi Çocuk Bölümü yoğun bakım servisinde yaşandı. Sosyal medyaya yansıyan görüntülerde sağlık çalışanlarının hasta yakınlarından kendilerini korumak için yine barikat kurmak zorunda kaldığı görüldü. Yaşanan

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Cebeci Yerleşkesi

şiddet vakası üzerine sağlık meslek örgütleri yöneticilerinden bir heyet hastane çalışanlarına geçmiş olsun ziyaretinde bulundu.

Heyette ATO Başkanı Dr. Ali Karakoç, SES Ankara Şube Eş Başkanları Nazan Karacabey ve Kubilay Yalçınkaya ile Devrimci Sağlık İş İşyeri Temsilcisi Reyhan Karadeli yer aldı.

Sağlık çalışanlarından olay hakkında bilgi alan heyet; şiddet faillerinin olay sonrası göz-

altına alındıktan sonra serbest kaldıklarını öğrendi. Geçmiş olsun dileklerini ileterek hukuki anlamda da her türlü desteği vermeye hazır olduklarını belirten sağlık meslek örgütü yöneticileri sağlıkta şiddete karşı gerekli önlemlerin alınması gerektiğinin bir kez daha altını çizdi.

Ankara Tabip Odası yaşanan şiddet olaylarının takipçisi olduğunu yaptığı bir açıklama ile kamuoyuna duyurdu.

Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi

"Sağlıkçılar Parkı" TTB ve ATO yöneticilerinin katılımıyla açıldı

Pandemi döneminde yitirdiğimiz sağlık çalışanlarının anısını yaşatmak adına Sağlıkçılar Parkı açıldı.

Hekim Postası

Çankaya Belediyesi, pandemi döneminde yurttaşların salgını en az etki ve en az can kaybıyla atlama için mücadele eden ve bu uğurda yaşamını yitiren sağlık çalışanlarını anmak amacıyla Ankara Yukarı Öveçler Mahallesi'nde "Sağlıkçılar Parkı" adını verdiği parkın açılışını gerçekleştirdi.

Parkın açılış etkinliğine CHP Ankara milletvekilleri Gamze Taşçer ve Levent Gök, Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen, TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı, TTB Merkez Konseyi Genel Sekreteri Dr. Vedat Bulut, TTB 2018-2020 Dönemi Merkez Konseyi Başkanı Dr. Sinan Adıyaman, Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Ali Karakoç, Ankara Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Muharrem Baytemür, Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu üyesi

Dr. Haydar Can Dokuyan, ile CHP Çankaya İlçe Başkanı Fahri Yıldırım, Saadet Partisi Çankaya İlçe Başkanı İlhan Kaya ve çok sayıda mahalleli katıldı.

Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen yaptığı konuşmada sağlık çalışanlarının mücadelesi ve anısını ölümsüz kılmak amacıyla, TTB'nin önerisiyle "Sağlıkçılar Parkı"ni açtıklarını söyledi. Taşdelen, bu dönemde tüm sağlık çalışanlarının mücadelesinin çok anlamlı olduğunu belirtti.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı da pandemi döneminde risk grubunda yer alan tüm sağlık çalışanlarının çok zor koşullar altında mücadele ettiğini aktararak bu dönemde sağlık çalışanlarına verdiği destek ve yitirdiğimiz sağlık çalışanlarının anılarını yaşatma çabasından ötürü Çankaya Belediyesine teşekkürlerini sundu.

Bir yanda salgın bir yanda şiddet

Salgının ilk günlerinde balkonlardan alkışlanan sağlık emekçilerinin çabası çabuk unutuldu. Türkiye'nin dört yanından salgınla mücadelede ön saflarda savaşan sağlık emekçilerine yönelik şiddet haberleri gelmeye devam ediyor.

Hekim Postası

4 Aralık / İstanbul

Avcılar'da Aile Sağlık Merkezi'nde çalışan doktor, maske takmadığı için uyardığı kadının saldırısına uğradı.

3 Aralık / Kayseri

Kayseri'de ambulans şoförü Muzaffer Özsayın vakaya gittiği sırada olayla ilgisi olmayan ve ambulandan maske isteyen 3 kişi tarafından bıçak çekilerek darp edildi.

20 Kasım/ Hatay

Hatay'da koronavirüs vakasına müdahaleye giden ambulansın şoförü, kendisine yol vermeyen sürücü tarafından darp edildi.

14 Ekim / Bursa

Bursa'da eşile birlikte ateşlenen bebeklerini götürdükleri Dörtçelik Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde röntgen odasına girmek isteyen baba, koronavirüs uyarısı yapan teknisyene tekme attı.

13 Ekim/ Samsun

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Tıp Fakültesi Hastanesi Kalp Damar Servisinde görevli hasta bakıcı hasta yakınlarının saldırısı sonucu yaralandı.

11 Ekim/ İzmir

İzmir'in Bornova ilçesindeki, Türkan Özilhan Devlet Hastanesi'nde muayenesi tamamlanan hastadan maske takmasını isteyen doktor, hastanın eşi tarafından bıçak çekilerek darp edildi.

25 Eylül / İstanbul

İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde bir kişi, maskesini doğru şekilde takması gerektiğini söyleyen sağlık çalışanını darp etti. Gözünden yaralanan sağlık çalışanın ameliyata alındığı ve meydana gelen hasarın kalıcı olabileceği öğrenildi.

24 Eylül/ Manisa

Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde randevusu olmadığı halde polikliniğe girmeye çalışıp doktorun üzerine yürüyen hasta, kendisine müdahale eden güvenlik görevlisini darp etti.

12 Eylül/ Kayseri

Kayseri Şehir Hastanesi'nde tedavi gören annesiyle ilgilenen hemşirenin "Refakatçi kalacak mısınız?" sorusuna sinirlenen AKP Kayseri Melikgazi İlçe Yönetim Kurulu yedek üyesi Ahmet Korkmaz hemşirenin üzerine yürüyüp hakaret etti.

10 Eylül/ Balıkesir

Balıkesir Ayvalık 5 No'lu Aile Sağlığı Merkezi'ne gelen bir şahıs, aşı odasına girerek görevli hemşireyi darp etti ve hemşireyi korumak için araya giren bir hasta yakınına da bıçakladı.

25 Ağustos/ İstanbul

Esenyurt'ta, bir hastayı hastaneye götürdükleri sırada kaza yapan 112 Beylikdüzü Ambulans ekibine yönelik yapılan saldırıyı ayırmak isteyen iki paramedik sağlık çalışanı darp edildi.

11 Ağustos/ Ağrı

Ağrı Dr. Yaşar Er Yılmaz Doğubayazıt Devlet Hastanesi'nde görevli hemşire, acil servis yanında kurulan koronavirüs çadırında, sosyal mesafe kuralına uyması için uyardığı hasta yakınının yumruklu saldırısına uğradı.

6 Ağustos/ Gaziantep

Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesinde Covid-19'a yakalanan ve tedavisinin ardından yeniden görevine dönen sağlık görevlisi görev yaptığı endoskopi ünitesinde şiddete uğradı.

8 Temmuz/ Ardahan

Ardahan Devlet Hastanesi Başhekim Yardımcısı, Covid-19 nedeniyle ölen bir hasta yakınının sözlü ve fiziki şiddetine maruz kaldı.

23 Mayıs / Kırıkkale

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalında Araştırma Görevlisi olarak çalışan 2 doktor hamile bir kadının kocası tarafından darp edildi.

29 Nisan/ İstanbul

Covid-19 pandemisi nedeniyle Fatih İlçe Sağlık Müdürlüğü'nde görevli fiyasyon ekibi sokakta saldırıya uğradı.

27 Nisan/ Trabzon

Trabzon'daki bir hastanede tüm müdahaleye rağmen kurtarılamayan hastanın yakınları, servise zarar verip, doktora ok-sijen tüpüyle saldırdı.

Pandeminin Gör Dediği

Mart 2020' de başlayan pandemi ile hepimizin hayatı ciddi değişikliklere uğradı. Maalesef bu süreçte pek çok insanımızı kaybettik. Daha acısı ise birlikte görev yaptığımız, aynı sandalyede dinlenip aynı bardaktan çay içtiğimiz arkadaşlarımızı yitirdik. Hekim, hemşire, sağlık memuru, ambulans şoförü... Sağlık alanında çalışan herkes salgını olanca ağırlığı ile yaşadı, yaşıyor.

Yaşattığı kayıpları bir yana koyduğumuzda ise aslında pandemi artık kanıksadığımız ve önemini yitirmeye başlayan gerçekleri tekrar önümüze serdi.

Sağlık alanı her zaman emek yoğun, yıpranma payı yüksek bir alandı. Fakat yürütülen negatif politikalar, niceliğe önem verip niteliksizleştirilen sağlık hizmeti, hastaları müşteri -hastaneleri ticarethaneye dönüştüren düzenlemeler ve söylemlerle değersizleştirilmişti. Belki de sağlık çalışanları çok uzun süre sonra ilk defa pandemi ile değerli olduklarını hissettiler. Sağlık çalışanlarının ve emeklerinin ne kadar değerli olduğunun ancak 100 yılda bir rastlanan bir pandemi ile görülmesi ise oldukça trajik aslında.

Sağlık çalışanları pandemiyi ilk gününden itibaren salgından en fazla etkilenen grubu oluşturdu. Sağlık Bakanlığı verilerine göre 120 binin üzerinde sağlık çalışanı enfekte oldu. Pek çok meslektaşımızı kaybettik. Hekimler ve sağlık çalışanları hala yeterince değerli bulunmamış olacak ki Covid -19 hala meslek hastalığı olarak kabul edilmedi! Pandemi bu yönde de aylar geçse de bir şeyi değiştirmede.

Sağlık çalışanlarının ne denli değerli olduklarından bahsetmişken önümüze serilen diğer gerçekleri de atlamayalım. Siyasetçilerin negatif söylemleri, sağlık çalışanlarının omuzlarına bindirilen ağır yük, sistemden kaynaklı sorunlar, cezasızlık derken artık kangrenleşmiş bir sorun var önümüzde... Sağlıkta şiddet! Buna da alışmaya başlamıştık doğrusu. Pandemi ile ana haber bültenlerine düşen sağlıkçı barikatları gündem olmayı başardı. Toplumda yükselen şiddet olgusundan payını en fazla alan sağlık çalışanları ancak bu ikonik görseller ile gündem olabildi.

Pandeminin yüzümüze vurduğu bir diğer acı gerçek ise asistan hekim eğitiminde geldiğimiz nok-

taydı. Temel görevi eğitim ve araştırma iken eğitim araştırma ve üniversite hastanelerinde öncelikli olarak hizmet yükünü sırtlayan, angarya ile boğuşan, hoca hastası bakmaktan eğitim vakası görmeye fırsat bulamayan, en iyi eğitimi yine akranlarından alan asistanlar için pandemi de bir şey değiştirmede. Pandemi servislerinde, polikliniklerde çalışan asistan hekimler pandemi ile en ön safta mücadele etmelerine karşın ne Covid ek ödemelerinde hak ettikleri ödemeyi alabildi ne de nöbet ücretleri zamanında yattı. Pek çok üniversite hastanesinde asistan hekimler nöbet ücretlerini dahi alamadıkları için seslerini duyurmaya çalıştı. Nöbet ertesi izin hakkı için sosyal medya eylemleri yaptı. Pandemi asistan hekimlerin yükünü arttırmakla kalmadı. Kronikleşen sorunlarını da katmerledi.

Pandeminin getirdikleri her zaman olumsuz değil elbette. Pandemi ile hekimler ilk defa gerçekten hastalara zaman ayırabilecek şekilde randevular ile muayeneye başladı. İlk defa hastasını dinleyecek vakti oldu. Pandemi öncesi ucube performans sistemi ile günde 100-150 hasta bakan (bakan diyoruz çünkü bu kadar hasta bir günde muayene edilemez ancak bakılır) hekimler polikliniklerde günde 40-60 hasta muayene etmeye başladı. Uzman hekimler üzerinden yıllar geçmişcesine 'Hekimlik yapmaktan keyif almaya başladım. Biz o kadar hastaya nasıl bakıyorduk?' dediler. Sahi biz bu yükü bunca zaman nasıl kaldırıyorduk? Pandemi koşullarında olması gerekene yaklaşan koşullarımıza sevinir olduk.

Pandemi hepimizin hayatında kalıcı izler bırakıyor. Hayatın olağan akışının yavaşladığı zamanlardan geçiyoruz. Dileriz ki bu yavaş ancak yıpratıcı zamanlardan ders alarak ve güçlenerek çıkarız. Yoğun bakım kapısı açılmasın diye tüm teçhizatını kapıya yağın, tüm gücüyle kapıyı kapatan sağlık çalışanları umalım ki pandemi sonrası bir daha bunlar yaşanmasın diye güçlerini birleştirir ve sağlıkta şiddet için, emekliliğe yansıyan- insanca yaşamı sağlayacak temel ücret hakkı için, nöbet ertesi izin hakkı için, yıpranma hakkı için, her hastaya yeterli zaman ayırabilmek için, nitelikli bir tıp eğitimi için kazanım elde eder. Sevgi ve umutla...

güncel

Pandemi zamanı hekim olmak

Covid-19 pandemisinin başladığı günden bu yana tüm dünyada sağlık emekçileri bu mücadelenin kazanan tarafı olmak için yoğun emek harcıyor.

Sibel Durak

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de pandeminin seyrinin sağlık sistemine ağır darbe vurması ile birlikte hekim ve sağlık emekçilerinin bugüne kadar üstlendikleri görevlere yenileri eklendi. Aldıkları eğitim ve mesleki sorumlulukları gereği acil durum, afet ve olağanüstü hollere hazırlıklı olsalar da pek çok hekim belki de meslek hayatında ilk defa bu denli büyük ölçekli bir mücadelenin içinde yer aldı.

Pandemi döneminde hekim ve sağlık çalışanlarının çalışma koşullarında yaşanan değişiklik ile farklı uzmanlık dallarındaki hekimler de mücadelenin ön saflarına katıldı.

Ankara Tabip Odası Başkanı Dr. Ali Karakoç da üroloji uzmanı olarak görev yaptığı Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesinin pandemi hastanesine dönüştürülmesi ile birlikte ilk günden bu yana Covid-19 ile savaştan hekimler arasında.

Kaygı hem kendileri hem hastalar için

Aldıkları eğitim ve acil deneyimi ile benzer süreçlere aşına olduklarını belirten Dr. Karakoç, Covid-19 mücadelesinde başlarda iki konuda kaygı yaşadığını anlatıyor. Bunlardan ilki hastaya doğru tanı koyuyor muyum, doğru teşhis yapıyor muyum kaygısı. Diğer ise kendi açısından enfekte olma durumunda süreç nasıl işleyecek kaygısı. Dr. Karakoç aradan geçen on aylık süre boyunca Covid-19 ile ilgili yayınları takip ederek ve uygulamada edindikleri tecrübeler ile bu kaygıların azaldığını aktarıyor.

Hekimlere dayatma

Süreç içinde henüz bilinmeyen bir hastalık olan Covid-19 tedavisi de değişime uğradı. DSÖ ve birçok ülke tedavi protokolünden sıtma ilacını çıkarırken ilaç hala Sağlık Bakanlığının protokolünde bulunuyor. Dr. Karakoç, bu ilacı kullanmaları yönünde hekimlere ya-

pılan dayatmanın kabul edilmez olduğunu belirtirken kaniya dayalı bilgisi olmayan bir ilacı kullanmanın ilerde hekimlerin karşısına kötü hekimlik uygulaması olarak çıkıp çıkmayacağı konusundaki endişeleri dile getiriyor.

Sağlık çalışanlarının sağlığı açısından bu dönem daha az çalışması gerektiğini kaydeden Dr. Karakoç, Sağlık Bakanlığının elinde yeteri kadar hekim bulunmadığından bunun yapılamadığını belirtiyor. OECD ortalamasının çok altında hekim ve sağlık çalışanı ile hizmet sunduklarını belirten Dr. Ka-

rakoç hastane yönetimlerinin hekimlerden 24 saat nöbet tutmak istiyorum talepli dilekçe istediklerini aktarıyor.

Fiziki koşullar mücadelede önemli bir etken

Virüsün kapalı alanlarda uzun süre canlı kaldığı, merkezi havalandırma sisteminin bulaş riskini artırdığı yönündeki bilgiler bu dönemde fiziki koşulların mücadelede önemli bir etken olduğunun göstergesi. Ancak Aile Sağlığı Merkezleri gibi kamu hastanelerinin de fiziki koşulları bu anlamda bir-

birinden farklılık gösteriyor.

Dr. Karakoç, kış aylarına girilen günlerde iyi havalandırılmış ortamlarda sağlık hizmeti sunmaları gerekirken fiziki koşullar nedeniyle bunun pek çok hastanede yapılamadığını bu nedenle kış aylarında daha fazla sayıda sağlık çalışanının enfekte olacağı kaygısı taşıdıklarını aktarıyor.

Sağlık kurulu hizmetinin pandemi hastanesinde verilmesi risk

Pandemi hastanelerinde bir yandan da sağlık kurulu hiz-

meti verilmeye devam ediyor. Çalışma koşullarında değişen en önemli unsur olarak tanımladığı bu hizmet ile ilgili Dr. Karakoç “ Sürecin en başından beri meslek örgütümüz bunun yanlış bir uygulama olduğunu anlatmaya çalıştı. İleri yaş gruplarının pandemi hastanesine sağlık kurulu hizmeti almak için gelmesi hem yurttaşlar açısından risk hem de zaten çalışma saat ve yoğunluğu arttığı için sağlık çalışanları için bir dezavantaj yaratıyor.” değerlendirmesinde bulunuyor.

Ankara’da yeteri kadar temiz hastane olmadığı için süreç içinde en büyük dezavantajı kronik hastaların yaşadığını kaydeden Dr. Karakoç bu durumun en önemli sebebi olarak kamu hastanelerinin kapatılmasını gösteriyor.

Kronik hasta mı Covid mi?

Ankara’da pandemi hastanesine dönen hastanelerden biri de Sanatoryum Hastanesi. Ankara Tabip Odası eski Genel Sekreteri Dr. Mine Önal da göğüs hastalıkları uzmanı olarak çalıştığı hastanede pandemi mücadelesinde yer alan bir diğer hekim.

Dr. Önal çalıştığı hastanenin niteliğinden ötürü hastaneye başvuran kronik hastaların yüzde 80’inin semptomlarının Covid-19 hastaları ile benzeştiğini bu nedenle hastalar arasında bir ayırım yapmanın kendileri için zor olduğunu belirtiyor. Bu duruma çare olarak hastaların tümüne Covid-19’muş gibi davranarak yaklaştıklarını anlatıyor.

Hekim ve sağlık emekçilerinin enfekte olma durumuyla ilgili sorunlara da değinen Dr. Önal, Bakanlığın yaptığı düzenleme nedeniyle enfekte olan sağlık çalışanlarının 10 gün sonra işe dönmelerinin beklendiğini, ancak hastalık seyrinde klinik kötüleşme oranının ikinci haftada daha yüksek olması nedeniyle bu uygulamanın yanlış olduğunu belirtiyor.

Hastanede fiyasyon yapılmalı

Salgın ile mücadelede fiyasyonun öneminden bahsedilirken bu uygulama bulaş riskinin en fazla olduğu yerlerden olan hastanelerde ne yazık ki uygulanmıyor. Dr. Önal bu konuda "Aynı gün, aynı ortamda çalıştığımız arkadaşımızın enfekte olduğunu ya tesadüfen öğreniyoruz ya hiç öğrenemiyoruz. Bu konuda hastane içinde fiyasyon yapılmalı. Enfekte olma durumu varsa bilgilendirilmemiz gerekiyor ki hem kendimizi hem çevremizdeki insanları koruyabilelim." diyor.

Pandemi döneminde sağlık çalışanlarına yapılan ek ödeme konusunda, yapılan yeni düzenlemenin zaten var olan adaletsizliği gidermek yerine daha da derinleştirdiğini söyleyen Dr. Önal, ek ödemelerin ilk 3 ay farklı son 3 ay farklı uygulandığını 1 ay da hiç uygulanmadığını kaydediyor. Düzensizliğin ötesinde adaletsizliğin katmerlendiğini söyleyen Dr. Önal yardımcı sağlık personeli açısından uçurumun daha da derinleştirdiğini tüm bunların iş barışını bozabileceğini belirtiyor.

ASM'lerin sorunları pandemide görünür oldu

Pandemi ile mücadelede en büyük sıkıntıların yaşandığı sağlık kurumlarının başında belki de Aile Sağlığı Merkezleri geliyor. Yaklaşık on yıllık geçmişine rağmen Aile Hekimliği Sisteminde dile getirilen ancak çözüme kavuşturulmayan sıkıntılar pandemi döneminde iyice ayyuka çıktı.

Ankara Tabip Odası Pratisyen Hekimler Komisyonu Başkanı ve Aile Hekimliği Komisyon Üyesi Dr. Zafer Çelik bu dönem yaşadıkları sorunların başında pek çok kamu hastanesinde olduğu gibi fiziki koşullardaki farklılıkları gösteriyor.

Fiziki şartlar zorlayıcı oldu

Dr. Çelik, pandemi hastanesine Covid şüphesi ile giden hastaların farklı alanlara alındığına işaret ederek, karma sağlık kurumu olan ASM'lere

başvuran hastalarda bu ayrımı yapmanın zor olduğunu söylüyor. Covid teması ya da pozitif hastalara yaklaşım konusunda da her ASM'de aynı yaklaşım sergilenemiyor. Bu durumun en önemli nedeni ise ASM'lerin fiziki koşulları. Pek çok ASM, Covid şüphesi taşıyan hastaların ayrılması, izolasyon odasında muayene edilmesini sağlayacak fiziki koşullara sahip değil.

Evde tedavi gören temaslı ve pozitif Covid hastalarının takipleri de aile hekimlerinin yapması gereken işlerin arasına eklendi. Bu konuda bir planlama yapılmadığını belirten Dr. Çelik, aile hekimlerinin yaptığı izlemlerin Sağlık Müdürlükleri ile istişare edildiği bir düzenin hala kurulmadığını belirtiyor. Dr. Çelik, bu koordinasyon eksikliği yüzünden hekimin izlemine yaptığı hastanın sorunlarının ne kadarının çözüldüğünü öğrenemediğini sözlerine ekliyor.

Dr. Çelik, ASM'lere başvurunun raporlu ilaçların eczane neden alınması gibi uygulamalar nedeniyle azaldığını ancak aile hekimlerine esnek mesai uygulanmadığı için azalan hasta sayısına karşın her gün çalıştıklarını kaydediyor.

Aşı çalışmalarını etkiledi

Aile hekimlerinin yaptığı en önemli çalışmalardan olan gebe izlem ve aşı çalışmaları

da süreçten ister istemez etkilendi. Ankara genelinde bu konularda fazla bir aksama yaşanmasa da zorlanıldığını söyleyen Dr. Çelik süreci, "Bazı ailelerin çekinceleri olduğu aşık. İzlemler hastaların güvenliği sağlanarak devam etti. Kimi zaman uzaktan değerlendirme yapıldı. Aşı konusunda ilk aylarda bazı aşuların ertelendiği doğru ancak son zamanlarda aşı reddi yoksa uygun koşullar yaratılarak aşılama yapılıyor" diye anlattı. Benzer şekilde endişe nedeniyle ASM'ye başvurmayan kronik hastaların da bazı sorunları uzaktan değerlendirilerek çözülmeye çalışılıyor.

7 hekimden 4'ü enfekte

Aile Sağlığı Merkezlerinde fiziki koşulların yetersizliği nedeniyle enfekte olan sağlık emekçisi sayısında da bir artış oldu. Çalıştığı ASM'de 7 hekimden kendisi de dahil 4'ünün enfekte olduğunu belirten Dr. Çelik, bu durumun diğer hekim ve sağlık personeli üzerinde iş yoğunluğunu arttırdığını kaydediyor. Dr. Çelik, sürecin daha da uzaması halinde bu yoğunluğun iş barışını bozabileceği uyarısında bulunuyor.

Sağlık Bakanlığının bu dönemde sağlık emekçilerine yaptığı ek ödemeler konusundaki adaletsizliğe değinen Dr. Çelik ek ödemelerin performansa bağlanmasının doğru bir uygulama olmadığını kaydetti.

Sonbaharda 152 hekime hukuki destek sunuldu

Ankara Tabip Odası Hukuk Bürosu sonbahar aylarında toplam 152 hekime hukuki danışmanlık ve destek sundu.

Hekim Postası

Hekimlerin Ankara Tabip Odası Hukuk Bürosu'na başvurusu sonucunda hukuki danışmanlık ve desteklerin 42'si Eylül ayında 110'u da Ekim ve Kasım aylarında yapıldı.

Hukuk bürosunun danışmanlık sunduğu konuların başında sağlıkta şiddet geldi. Eylül ayında biri il dışında olmak üzere 2 hekimin

hukuki destek talebi karşılandı. Yine aynı ayda şiddete uğrayan 2 hekimin ceza davalarının takibine yönelik gerekli ön adli işlemler gerçekleştirildi. ATO'nun şiddete karşı mücadele çalışması kapsamında Ekim ayında devam eden 3 şiddet davasının duruşmaları takip edildi. Kasım ayında görevi başında şiddete maruz kalan 2 hekime gerekli destek sunuldu. 3 ceza davasının duruşmasına girilerek gerekli beyan ve taleplerde bulunuldu.

Hukuk bürosuna sonbahar aylarında gelen başvurularda, gündemde olan pandemi süreci kapsamında hekimlerin yaşadığı sorunlar ve hak arayışları öne çıktı. Bu kapsamda özellikle kamuda görev yapan hekimlerin istifa veya emeklilik işlemlerine dair hukuki bilgi ve destek talebi yoğun olarak gündeme geldi. Öte yandan pandemi sürecinde keyfi biçimde nöbet ve fazla çalışma uygulamasına maruz bırakılan, riskli çalışma koşullarına tabi tutuldukları halde mevcut sağlık riskleri dikkate alınmayan, bunun yanında hak ettikleri ek ödemelerini almada sorunlar yaşayan hekimlerin başvuruları da ağırlıklı yer tuttu. Güvenlik soruşturması gerekçe gösterilerek kamuya ataması ve mesleklerini icra etmesi engellenen hekimlere sunulan hukuki destek ve bu kapsamdaki çalışmalar sonbahar aylarında da sürdü.

Hukuk bürosu bu konularda hekimlerin bireysel hak arayışlarına danışmanlık ve destek sunduğu gibi, ATO da ilgili kamu idareleri nezdinde girişimlerde bulundu.

Özel sektörde ise işverenler tarafından pandemi süreci bahane edilerek hak ettikleri ücret veya primleri, işten ayrılıştan kaynaklı hak ettikleri tazminatları alamayan, keyfi biçimde ücretsiz izine çıkarılarak mağdur edilen hekimlerin hak arayışları önceki aylarda olduğu gibi yine öne çıkan başlıklardan oldu.

Ayrıca sonbahar aylarında kamu ve özel üniversitelerin tıp fakültelerinde intörn hekimlere yönelik 6 hukuki bilgilendirme toplantısı yapıldı.

Korona Pandemisi Güncesi 3

5 Ağustos 2020

Ankara Tabip Odası sağlık çalışanlarına verilmesi planlanan ek ödemelerin

dağıtımını konusunda yaptığı açıklamada pandemi sürecinde halkın sağlığını korumak için mücadele eden sağlık emekçilerinin Haziran ayı içinde yaşadıkları hak kayıplarına ve Mart, Nisan ve Mayıs aylarında yapılan ek ödeme dağıtımındaki adaletsizliğe işaret etti.

15-16 Ağustos 2020

Ankara Tabip Odası'nın pandemi koşulları nedeniyle ertelenen Olağan Seçimli Genel Kurulu ve oy kullanma işlemleri gerekli pandemi önlemleri alınarak 15-16 Ağustos 2020 tarihlerinde yapıldı. 16 Ağustos Pazar günü AÜTF Morfoloji Kafeteryasında tek listenin girdiği seçimlerde Çağdaş Hekimler grubu yönetimi aldı. Tüm seçili kurulları ve TTB delegasyonunu kazanan Çağdaş Hekimler oldu.

21 Ağustos 2020

Türk Tabipleri Birliği'nin çağrısıyla Covid-19 pandemisi döneminde sağlık emekçilerinin

özlük hakları, çalışma koşulları ve ücretleri ile ilgili basın açıklaması 21 Ağustos Cuma günü Ankara Tabip Odası'nda yapıldı.

Basın açıklamasından önce söz alan TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Sinan Adıyaman salgının seyri ile ilgili bilgi verdikten sonra sağlık çalışanlarının özlük haklarının iyileştirilmesi ve Covid-19 nedeniyle yaşamını yitiren sağlık çalışanlarının geride kalan yakınlarının yaşamlarının güvence altına alınmasının çok önemli olduğunu belirtti. Ortak basın açıklamasını Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Ayşe Uğurlu okudu. Dr. Uğurlu pandemiye karşı en ön saflarda mücadeleyi yürüten sağlık çalışanlarının, geleceğe dair kaygılarını azaltan, her hekimi ve sağlık çalışanını değerli gören, maddi ve manevi desteklerin sözlerde, vaatlerde kalmadığı, hemen ve sürekliliği sağlanarak gösterildiği bir sağlık yönetimi istediklerini söyledi. Hekimlerin ve sağlık çalışanlarının sesine, haykırışına kulak verilmesini istiyoruz diyen Dr. Uğurlu Türk Tabipleri Birliği'nin pandeminin ilk günlerinde yaptığı uyarıyı bir kez daha hatırlatarak yetkililere hekimleri ve sağlık çalışanlarını korumayı başaramaz, maddi ve manevi desteği sağlayamazsanız, toplumu hiç koruyamazsınız diye seslendi.

11 Eylül 2020

ATO 5 Eylül 2020 tarihinde yayımlanan Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te aile hekimlerine yapılacak ek ödemenin Covid-19 salgını nedeniyle takip edilen kişi sayısına bağlanması hakkında yazılı bir açıklama yaptı. Performansa dayalı ödeme kabul edilemez diyen ATO, sağlık emekçilerine maaşa yansıyan ödeme yapılması gerektiğini söyledi. Düzenlemenin Aile Sağlığı Merkezlerinde çalışma barışını bozduğuna işaret eden ATO, salgınla mücadelenin bir ekip işi olduğunu ödeme yapılacaksa tüm ASM çalışanlarını kapsayacak adaletli bir ödeme yapılması gerektiğini kaydetti.

12 Eylül 2020

Pandemi döneminde tükenme noktasına gelen sağlık çalışanlarının çalışma koşullarına ve yitirilen canlara dikkat çekmek için Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi ve Tabip Odaları 14-18 Eylül tarihleri arasında #YönetemiyorsunuzTükeniyoruz etkinliği başlattı.

Korona Pandemisi Güncesi 3

17 Eylül 2020

Türk Tabipleri Birliği'nin 14 Eylül - 18 Eylül 2020 tarihleri arasında "Yönetemiyorsunuz, Tükeniyoruz Haftası" ilan etmesinin ardından hekimler ve sağlık çalışanları buldukları illerde eylem ve etkinlik gerçekleştirdi. Planlanan eylem takvimi içerisinde tüm illerde olduğu gibi Ankara'da da 17 Eylül 2020 Perşembe günü hastaneler ve sağlık kurumlarında Covid-19 pandemisi nedeniyle hayatını kaybeden hekim, sağlık çalışanları ve vatandaşlar anısına 1 dakikalık saygı duruşunda bulunuldu.

* "TTB'nin yanındayız. İyi ki TTB var" diyen Tabip Odaları yayınladıkları mesajda 1953 yılından itibaren bilgi ve birikimini ülkenin ve halkın bedenen, ruhen ve sosyal olarak daha sağlıklı olması için kullanan TTB'nin içinde ve yanında olmaktan onur duyduklarını duyurdular.

25 Eylül 2020

Ankara Tabip Odası, Ankara Eczacı Odası, Ankara Dişhekimleri Odası, Ankara Veteriner Hekimleri Odası, Ankara Sağlık Meslek Odaları Platformu olarak pandemi yönetimi sorunları, sağlık çalışanlarının durumu ve TTB'ye yönelik baskılara ilişkin görüşlerini düzenledikleri ortak basın açıklamasıyla kamuoyuyla paylaştı. 25 Eylül Cuma günü Ankara Eczacı Odası'nda düzenlenen basın açıklamasını Ankara Eczacı Odası Yönetim Kurulu Başkanı Taner Ercanlı okudu. Türkiye'de salgının alarm verdiği, müdahale edilmediği takdirde ise büyük bir krizin bizleri beklediğini kaydeden Ercanlı, salgınla başa çıkmak için sürecin şeffaf, güvenilir, bilimsel ve toplumsal mutabakatı sağlayan geniş bir katılımı yönetilmesi gerektiğine işaret etti. Ercanlı, Türk Tabipleri Birliği'nin hedef gösterilmesi konusunda Ankara Sağlık Meslek Odaları Platformu olarak sağlık emekçilerini rencide eden bu söylem ve tutumu asla kabul etmeyeceklerini, içinde bulunulan hassas dönemde sağlık emekçilerini yıpratıcı her türlü eyleme karşı çıkacaklarını belirtti. Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Ali Karakoç ise sahada Bakanlığın açıkladığından farklı bir gerçeklik olduğunu bu gerçeği de toplum sağlığını ve sağlık çalışanlarının sağlığını korumak adına paylaştıklarını kaydetti. TTB'yi hedef gösteren açıklamanın demokratik bir ülkede yapılabilecek bir açıklama olmadığını söyleyen Dr. Karakoç sözlerini "Alanda çalışıyoruz, mücadele ediyoruz, mesleki yükümlülüğümüz ve etik ilkelerimiz bunu gerektiriyor. Bunu yapacağız, yapmaya devam edeceğiz ama biz kafamızı hiçbir zaman kuma gömmeyeceğiz. Alanda tespit ettiğimiz halkın sağlığını riske eden her şeyi söyleyeceğiz, kamuoyuna duyuracağız." diye sürdürdü.

Korona Pandemisi Güncesi 3

26-27 Eylül 2020

Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) 72. Seçimli Büyük Kongresi 26-27 Eylül 2020 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirildi. Kongrenin son gününde yapılan seçimleri Etkin Demokratik TTB grubunun listesi kazandı.

16 Ekim 2020

Türk Tabipleri Birliği'nin çağrısıyla Covid-19 nedeniyle hayatını kaybeden Aydın Tabip Odası Başkanı Dr. Esat Ülkü ve kaybedilen tüm sağlık çalışanları anısına yurt genelinde saygı duruşu ve Covid-19'un meslek hastalığı kabul edilmesi talepli basın açıklaması yapıldı. TTB ve ATO'nun düzenlediği ortak açıklama öncesi söz alan Ankara Tabip Odası Başkanı Dr. Ali Karakoç, Dr. Esat Ülkü ile birlikte hayatını kaybeden sağlık çalışanları ve yurttaşların üzüntüsünü yaşadıklarını dile getirdi. Dr. Karakoç, sözlerini "Pandeminin bu yıkıcılığını toplumla şeffaf bir şekilde paylaşıyoruz ve bunu yapmaya devam edeceğiz. Bunu yaptığımız için de önce Şırnak sonra Urfa Tabip Odası yöneticilerine, TTB Covid-19 İzleme Heyeti Üyesi Dr. Kayıhan Pala'ya yaptırımlar uygulanmaya çalışıldı ve bugün de meslek örgütümüz Türk Tabipleri Birliği üzerinde aynı süreç devam etmektedir. Türk Tabipleri Birliği yalnız değildir. Yanlarında olmaya ve de toplumun sağlık hakkını savunmaya devam edeceğiz" diye sürdürdü. Dr. Esat Ülkü'nün kaybının üzüntüsünü yaşadıklarını belirten TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı Türkiye'de Covid-19'un meslek hastalığı olarak kabul edilmemesini eleştirdi. Dr. Fincancı, TTB olarak pandemi süresince kaybedilen sağlık çalışanlarının ve onların yakınları ile birlikte Covid-19 hastalığına yakalanarak mağduriyeti olan meslektaşlarının yanında olduklarını belirterek Covid-19'un sağlık emekçileri için meslek hastalığı olarak tanınmasının artık aciliyet arz eden bir zorunluluk olduğunu vurguladı.

26 Ekim 2020

Ankara sağlık meslek örgütleri sağlık çalışanları açısından pandeminin son hali başlıklı basın açıklaması gerçekleştirdi. Ankara Tabip Odası'nda 26 Ekim 2020 Pazartesi günü yapılan açıklamayı ATO Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Haydar Can Dokuyan okudu.

Ankara'da enfekte olan kaç sağlık çalışanı olduğunu İl Sağlık Müdürlüğü'nden öğrenmek istediklerini ancak başvurularının yanıtsız kaldığını söyleyen Dr. Dokuyan üyelerden, aktivistlerden ve fiyasyon ekiplerinden aldıkları bilgiyle 21 Ekim itibarı ile Ankara'da 1072 sağlık çalışanına Covid-19 tanısı konulduğunu açıkladı. Gerçek sayının bu rakamın çok üstünde olduğuna dikkat çeken Dr. Dokuyan "Ankara'da son 1 haftadır fiyasyon yapılan kişi sayısı günlük 10 bin civarı iken Türkiye geneli açıklanan vaka sayıları 2000'lerde seyretmektedir" dedi. Dr. Dokuyan, pandemi konusunda yapılması gerekenler ile ilgili çözüm önerilerini sıraladı.

Açıklamanın ardından söz alan Dişhekimleri Odası Başkanı Serhat Özsoy da Sağlık Bakanlığı'nın gerçek rakamları açıklaması gerektiğinin altını çizerek "Sağlık meslek örgütleri olarak halkı aydınlatmaya çalışıyoruz. Ancak devletimizin de gerçek rakamları mutlaka açıklaması ve bizleri de bilgilendirmesi gerekiyor" diye konuştu. Ağız ve diş sağlığında görevli diş hekimlerinin fiyasyonda görevlendirildiklerini söyleyen Özsoy "Bu merkezlerde çalışan sayımız az kaldı. Vatandaşımız da ağız diş sağlığı hizmetine ulaşmakta güçlük çekiyor" dedi. SES Ankara Şube Eş Başkanı Kubilay Yalçınkaya pandemi sebebiyle sağlık emekçileri arasında istifa ve emekliliklerin arttığını belirterek "Sağlık çalışanları tükeniyor. Verilen vaatler tam olarak yerine getirilmiyor. İstihdam sayısı arttırılmalı" diye konuştu.

Korona Pandemisi Güncesi 3

28 Ekim 2020

Sağlık Bakanlığı tarafından 27 Ekim 2020'de yayımlanan ve kamuda görev yapan hekimlerin işten ayrılma, emeklilik ve izin hakları gibi temel haklarına yönelik kısıtlama getiren genelge hakkında ATO Hukuk Bürosu tarafından bir bilgi notu paylaşıldı.

Bilgi notunda pandemi sürecinde bakanlık tarafından daha önce de çıkarılan benzer genelge ve kısıtlamalara dair, TTB Merkez Konseyi Hukuk Bürosu ve ATO Hukuk Bürosunun ilan olunan görüş ve tespitlerinin geçerliliğini ve güncelliğini halen sürdürdüğü belirtildi.

Açıklamada yasa kuralları ile çatışan bir genelge hükmünün, en basit ifade ile yok hükmünde olduğu ve böylesi bir genelge hükmüne dayanılarak gerçekleştirilen idari işlem ve eylemlerin de her durumda hukuka aykırı olacağı kaydedildi.

ATO anılan genelgeden kaynaklı hak kaybı yaşayan ya da bilgilenme ihtiyacı duyan hekimlere gerekli hukuki danışmanlığı ve desteği, her konuda ve her zaman olduğu gibi sunmaya devam edeceğini duyurdu.

5 Kasım 2020

Türkiye hükümetinin "hastaları ve mesleği teröristlerden koruma" iddiasıyla Türk Tabipleri Birliği'ni (TTB) parçalama niyetini ortaya koyan son açıklaması Dünya Tabipler Birliği (DTB) tarafından sert biçimde eleştirildi. DTB, çevrimiçi gerçekleştirdiği son Genel Kurul toplantısında, binlerce üyesi olan TTB'nin terörist olarak nitelendirilmesini mesleğin tümüne yönelik ağır bir karalama ve hakaret olarak değerlendirdiğini belirtti.

9 Kasım 2020

TTB Merkez Konseyi, sağlık çalışanlarının tükendiklerini hep birlikte güçlü bir şekilde dile getirmek, tükenmeden, ölmeden, emeklerinin hakkını alarak çalışabilecekleri bir sağlık ortamı sağlayabilmek için 11-15 Kasım tarihleri arasında Sağlık Çalışanları Tükendikçe Karanlık Çöküyor eylemi başlattığını duyurdu. 11 Kasım'da tüm tabip odalarının imzası ile "Covid-19 meslek hastalığı kabul edilsin" gazete ilanı verildi. Aynı gün saat 12:30'da pandeminin 8. ay raporu kamuoyuna açıklandı. 11-15 Kasım tarihleri arasında her akşam saat 21.00'de sağlık çalışanlarının sesini duyurmak için Tükendikışıkyaak eylemi başlatıldı.

11 Aralık 2020

Ankara sağlık meslek örgütlerinin, kaybettikleri meslektaşlarını anmak ve taleplerini iletmek için Sağlık Bakanlığı önünde yapmak istedikleri basın açıklaması pandemi koşulları gerekçe gösterilerek polis tarafından engellendi.

Sağlık emekçilerinin taleplerini iletmeye istediğine pandemi süresince iktidar partisinin yaptığı miting ve etkinlikler ve TTB'yi protesto gösterileri sırasında dikkate alınmayan Hıfzısıhha kararları gerekçe gösterilerek müsaade edilmedi.

Tüm engellemelere rağmen kitle örgütü yönetici ve üyeleri pandemi nedeniyle hayatını kaybeden sağlık emekçileri için saygı duruşunda bulundu. Ardından polisin müdahalesine rağmen Ankara Tabip Odası Başkanı Dr. Ali Karakoç

basın mensuplarına yönelik bir konuşma yaptı. Dr. Karakoç "Peki Neden Biz Ölüyoruz?" diye sorarak başladığı konuşmasında süreci "Pandemi öncesinde de sıkıntılarımız vardı ama pandemi ile birlikte bizim sıkıntılarımız katlanarak arttı. Her gün en az 1 sağlık emekçisi hayatını kaybetmekte. 50'şer 50'şer hastalanıyoruz. İş yoğunluğumuz fazla, mesaimiz sürekli artıyor." cümleleriyle özetledi. Dr. Karakoç sözlerini, "Taleplerimizi bugüne kadar basın yoluyla ilettik duymadılar. Sosyal medyadan ilettik duymadılar. En yakınlarına gelip bu taleplerimizi dilekçe ile vermek istiyoruz ama buna da izin vermiyorlar." diye sürdürdü.

Dr. Karakoç'un konuşmasının ardından TTB Genel Sekreteri Dr. Vedat Bulut, TTB Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Deniz Erdoğan, Türk Diş Hekimleri Birliği Genel Başkanı Atilla Ataç, Ankara Diş Hekimleri Odası Başkanı Serhat Özsoy, Ankara Diş Hekimleri Odası Genel Sekreteri Gamze Burcu Gül, SES Ankara Şube Başkanı Kubilay Yalçınkaya sağlık emekçilerinin taleplerini içeren dilekçeleri Bakanlığa sundu.

güncel

Siz hiç derisi yere damlayan insan gördünüz mü?

ATO İnsan Hakları Komisyonu

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi tam 72 yıl önce kabul edildi. 10 Aralık 1948 tarihinde Paris'te toplanan BM Genel Kurulunda kabul ve ilan edilen Evrensel Bildirge'yi Türkiye; 27 Mayıs 1949 tarihli Resmi Gazetede yayınlarak yürürlüğe koydu.

Barış, adalet, özgürlük, eşitlik, insan onuru ve bütün bunların güvencesini temel alan bu bildirge; ideal insan hakları ve demokrasi mücadelesi oluşturma yolunda uluslararası bir rehber olmakla birlikte gelinen noktada hak ihlallerinin en büyük sebepleri olan savaşları önlemede, mülteci sorunlarında, yoksulluk ve adaletsizlikle mücadelede, her türlü ayrımcılığı engellemede, ekolojik ve kültürel mirasın korunmasında yetersiz ve etkisiz kalmaktadır.

Devletlerin demokrasi, insan hakları, adalet, hak ve özgürlükleri askıya almaları sonucu dünyanın her yerinde halklar taleplerini ihkelselttikçe şiddet ve insan hakları ihlalleri sistematik hale getirilmektedir.

10 Aralık İnsan Hakları Günü nedeniyle Ankara Tabip Odası İnsan Hakları Komisyonu tarafından hazırlanarak Hekim Postasında yayınlanmış olan yazıyı kısaltarak yeniden sunuyoruz.

Siz hiç derisi yere damlayan insan gördünüz mü?

Bu cümle; adı "hayata dönüş" olarak konan operasyonda yaralanan bir mahkumun bir cümlesi... Günlük hayatta birbirimizle konuşurken böyle cümleler kurmuyor, kuramıyoruz

Devlet ve onun kolluk güçlerinin, yine devletin ve onun kolluk güçlerinin denetiminde olan yerlere güç gösterisi ve gözdağı verme amaçlı müdahalesi sonucu, hayata döndürmek adına yaptığını iddia ettiği ama maalesef hayata dönememek olarak tezahür eden bir operasyon...

19-22 Aralık 2000'de yapılan ve F tipi cezaevlerine karşı 20 Ekim'den beri sürdürülen ölüm oruçlarını sona erdirmek amacıyla 20 cezaevine birden yapılan bir operasyonda "hayata dönüş"... "Hayata dönmek" gibi bir tanımlama; hücrelerde tecride uğramamak adına veya en insani koşullarda cezaevi yaşamlarını sürdürme adına yapılan, onaylansın ya da onaylanmasın, bu mücadeleyi kendi bedeni üzerinde sürdüren ve ölmeyi göze alan insanların devlet eliyle ölüme yollanması sürecinde çok ironik kalıyor.

Operasyonda 2'si asker 30'u tutuklu ve hükümlü 32 kişi ölümler yüzlerce kişi sakat kaldı.

Dönemin cezaevlerinden sorumlu genel müdürü Ali Suat Ertosun "özellikle ve önemle belirtmek gerekir ki hayata dönüş operasyonu cezaevleri sorununun had safhaya ulaştığı dönemde, bakanlar kurulu ve milli güvenlik kurulu tarafından değerlendirilerek irdelenmiş olup alınan kararlar doğrultusunda uygulamaya konulmuştur. Dönemin müdürü olarak tek başına karar veremeyeceğimin bilinmesini istiyorum." diyerek operasyonun daha önceden planlanmış olduğunu en açık bir şekilde ifade etti.

Bayrampaşa Cezaevinden bir kadın mahkumun ifadesi: "Hiç kimsenin olmak istemeyeceği bir yerdeydim. Bayrampaşa Cezaevi Hastanesinde tedavi görüyordum. Baskın sırasında bizleri yataklara kelepçelediler. Ayaklarımızdan da zincirlediler. Operasyon bitene kadar kelepçeler ve zincirler açılmadı, hiçbir ihtiyacımız giderilmedi, hastaların ilaçları verilmedi. Bomba ve silah tarama seslerini net olarak duyuyorduk. Saat 20.00-21.00'den sonra yaralı, yakılmış arkadaşlarımızı getirdiler. Hastanede hemşire ve doktor yoktu. Arkadaşlarımızın üstlerini çıkardığımızda birçoğunun sırtının, bacağına, omzunun yanık olduğunu gördük. Kıyafetleri yakmayan ama vücudu kavuran kimyasal maddeler kullanılmıştı. Arkadaşlarımızın saçları tutam tutam elimizde kalıyordu..."

Bir başka kadın mahkumun ifadesi "19 Aralık denince aklıma gelen ilk sahne bizi diri diri yakmalarının ardından havalandırmaya çıktığımızda ortaya çıkan sahnedir. O da koğuşumuzun pencerelerinden yangın dışarıya doğru alevlenirken tazyikli suyun yangına değil bizim üzerimize sıkılmasıdır. O an altı kadının yaşama ihtimali yönündeki umutlarımızın hemen hemen tümüyle bitmeye başladığı andır. Pencerede yükselen alevler ve duvarın dibinde korunmaya çalışan yaralı kadınların üzerine sıkılan tazyikli su...Fotoğraflanmamış bir belgedir. Faşizmin belgesi...Vahşetin... Yaşatmanın değil öldürmenin belgesi..."

Medyada o dönemde koğuşlardan dışarıya ateş edildiğine dair çok sayıda haber çıktı. O dönem Ümraniye Cezaevinde tutuklu bulunan bir kadın mahkumun söyledikleri: "Cezaevinden çıkarken tek gördüğüm bize doğrultulmuş yüzlerce silahtı. O kadar çok gaz ve sinir bombası atılmıştı ki, dışarıya çıkarıldığımızda bile üzerimize sinen kokulardan baygınlık geçirenler oldu..."

Bayrampaşa Cezaevinde yatan kardeşi Fırat Kavuk'u görmeye giden Sema Kavuk: "Kardeşimin Edirne F tipinde olduğu belirtiliyordu. Daha sonra has-

tanelere gidip aradım. Sonra da Adli Tıp'a gittim. Morga indim. Gördüğüm manzara karşısında günlerce kendime gelemedim. Cesetlerin yatırıldığı yerde iki ceset bir yerdeydi. Yanmış vaziyette, renkleri kömür şeklindeydi. Bir kişinin daha yanına gittim, yüzü belliydi. Ama deşilmiş gibiydi. Daha sonra diğer cesetin yanına gittim, onun da göğsünden aşağısı yoktu. Kolları aşağıya düşmüş, kollarından etler sarkık bir erkek cesedi gördüm."

Operasyonda yer alan bir jandarma çavuşun anlattıkları: "Ankara Jandarma Komando Asayiş Komutanlığı (JKÖAK) birliğinden gönderilen ve tam olarak nereden geldiğini bilmediğim başka personel içeri girerek silahlarla müdahale ettiler. Tutuklu ve hükümlüler, kendilerini koğuşlara kilitleyerek karşı koydular. Cezaevi duvarları ve tavan betonları delinerek koğuşlara mahiyetini bilmediğim ve envanterimizde bulunmayan değişik gaz bombaları ile müdahale ettiler. Uzun süredir teşkilat içinde bulunmama rağmen daha önce görmediğim özel otomatik tabancalar ile müdahale yapıldı. Koridorda beklediğim sırada kadın tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu, koğuşta kapılara vuruldu, teslim olmak istediklerini, dışarıya çıkmak istediklerini söyleyerek kapıları açmamızı istediler. Emir aldığımız için müdahale edemedik. Kısa süre sonra koğuş yandı, oradaki itfaiye ekipleri de yangına müdahale etmedi. Koğuşlara girdiğimizde, kadınların kömürleşmiş derecede yandıklarını gördüm. Bu derecede yanmaya bir anlam veremedim. Çünkü koğuşta sadece yatak ve yorgan vardı ve yananlar yataklardan uzaktaydı. Operasyondan yıllar sonra karşılaştığım JKÖAK'ta görev yapan bazı rütbeli arkadaşlar, koğuşta yangın çıktıktan sonra yardım isteyen mahkumlara "sizi kurtaracağız, yaş battaniye atıyoruz, bunlara sarılın ve kendinizi koruyun" dediklerini ama battaniyelere yanıcı madde dökülmüş olduğunu, bu şekilde yanmayı hızlandırdıklarını söylediler."

Kadın mahkumlardan birisi: "Bir yandan üzerimize ateş açılırken delinen tavanın sürekli gaz bombası atıldı, ayrıca siyah renkte bir gaz atıldı, saçlarımız ve derilerimiz koptu, sonra da yangın çıktı."

Bayrampaşa Cezaevindeki operasyonda kullanılan gazların nitelikleri hakkında Jandarma Genel Komutanlığı tarafından Bakırköy 13. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilen yazıda; envanterlerinde kimyasal silah bulunmadığı, operasyonun yapıldığı tarihte de sadece toplumsal olaylar ve cezaevleri olaylarında müdahalede kullanılan göz ya-

şartıcı gaz ve gözyaşı ve hapsirme etkili biber gazı kullanıldığı belirtilmektedir.

Hazırlanan Adli Tıp raporunda ise müdahalede kullanılan bombaların "hapşirtıcı değil öldürücü" olduğu vurgulanmıştır. 4 kişilik bilirkişi heyeti 22 Aralık 2000-19 Ocak 2001 tarihleri arasında cezaevinde yaptıkları inceleme sonunda kullanılan gazlarla ilgili olarak şu tespitlerde bulunmuştur: "30 metrelik bir kapalı alanda 20 gram CS maddesi kullanıldığında, öldürücü dozaj süresi 38.1 dakikadır. C1 koğuşunda bulunan gaz bombalarında 35 gram gaz bombası bulunmuştur. Sadece bu koğuşta 45 adet gaz bombası kullanılmıştır. C1 koğuşunda öldürücü dozun çok üzerinde gaz etkisi açığa çıkmıştır. Koğuşta bulunan gaz bombalarının üzerinde 'bombayı insan ya da yanabilecek malzeme sahaya fırlat' yazmaktadır."

Yakılarak öldürülen mahkumların elbiselerinin sağlam kalırken derilerinin yanarak dökülmüş olması "kimyasal silahlarla müdahale edilmiş olduğu" savını desteklemektedir.

Operasyonda C-11 koğuşunda hükümlü olan Türker Kazak: "Çatılar delinerek sarı bir toz atıp üzerlerine su sıkıldı, ikisi birleşince insanlar lime lime yandı, arkadaşlarımız tanınmayacak hale geldiler, derileri yandı halde kıyafetleri yanmamıştı..."

19 Aralık 2009 tarihli Radikal Gazetesi haberi: "Operasyonlarda ölenlerde yapılan otopsilerde herhangi bir mermi çekirdeği çıkmamıştır. Ayrıca 3 mahkumun otopsi raporlarında vücutlarının çeşitli bölgelerindeki mermi giriş ve çıkış yaralarının ölümünden önce ya da sonra genişletildiği anlaşılmış olup bu durum üç kişinin hangi silahtan çıkan kurşunla hayatını kaybettiğini saptamayı imkansız hale getirmiştir. Bilirkişinin 19 Aralık 2001 tarihinde olay yerinden elde edilen örneklerin fiziksel ve kimyasal analizleri sonucu hazırladığı raporlarda koğuşlarda çok sayıda ateşli silah mermisi giriş-çıkışı saptandığı ve hükümlülere idarenin bulunduğu bölümden ateş edildiği tespit edilmiştir."

Raporlarda ayrıca C-1 koğuşunda kalan 6 kadın tutuklunun yanarak ölmesinin ise niteliği belli olmayan bir gazın kullanımı ile olduğu yer almıştır..."

2 Aralık 2011 Milliyet Gazetesi haberi: 2001 tarihli bilirkişi raporuna göre:

-Tüm mermi çekirdeklerinden, atışların idari kısım tarafından maltanın sonu olan 19. koğuş yönüne doğru yapılmış olduğu, ters yöne doğru her-

hangi bir atışın yapılmadığı tespit edilmiştir.

-Ateşli silah sonucu ölen hiçbir mahkuma yakın mesafeden ateş edilmemiştir. Atışlar en az 100 m'den yapılmıştır.

Otopsi raporlarında ölen 2 mahkum için şu ifadeler kullanıldı.

-Fırat Kavuk (29): Vücudunun yüzde 90'ında karbonizasyon derecesinde yanık bulunan cesedin, yanmadan değil, ateşli silah yaralanmasından ve bundan kaynaklanan omur kırığından dolayı öldüğü anlaşılmıştır.

-Mustafa Yılmaz (33): Göbek deliğinde 4 cm mesafede "S" şeklinde kesik saptandığı, 4 ateşli silah yaralanması olup altından yapılan atışın öldürücü olduğu, yaraların bıçakla genişletildiği, ölümün iç kanamadan olduğu anlaşılmıştır.

AIHM Bayrampaşa Cezaevinde yaşamını yitiren 12 kişiden 11'inin yakınları ve 22 mağdurun başvurusunu Türkiye'deki iç hukuk yollarının tükenmesini beklemeden kabul etti.

AIHM Bayrampaşa Cezaevindeki operasyonla ilgili davayı inceleyerek Türkiye'ye gönderdiği sorular şunlar:

- Bayrampaşa Cezaevindeki operasyonda yaşam hakkı ihlal edildi mi?

- Yaşam için risk taşıyan bir güç kullanmak kesinlikle gerekli miydi?

- Şiddet kullanmak zorunluysa gerekli koruma sağlandı mı?

- Operasyonda ve başka cezaevlerinde sevk sırasında işkence yapıldı mı?

- İç yetkililer tarafından yönetilen soruşturmalar "yaşam hakkı" gereklerine göre yerine getirildi mi?

- Tutuklular, şikayetlerini yazabilecekleri etkili bir iç başvuru hakkına sahip oldular mı?

- Tutuklulara açılan ceza davasının süresi "akla uygun süre içinde yargılama" koşuluna uydu mu?

Bayrampaşa Cezaevi'ne yapılan ve 12 insanın öldüğü, 55 kişinin yaralandığı hayata dönüş operasyonuna katılan jandarmaların yargılandığı, dava 7 yıl sonunda zamanaşımından düştü.

Mahkum avukatlarından biri "O koşullar altında müvekkilime küfür, öldürücü, boğucu gazlarla saldırmak, copla sopayla vurmak eylemlerinin yapılmış olması hukuk düzeninde işkence ve zalimane davranış olarak nitelendirilmektedir. İşkence ve zalimane davranış suçlarında, insanlığın ortak değerlerine karşı işlenen suçlar olması nedeniyle zamanaşımının işlemeyeceği bilinmektedir" demiştir.

"Hayata Dönüş" acaba belleklerde zamanaşımına uğrayacak mıdır?

Aşı tartışmaları

Pandemi sürecinin en tartışmalı konularından olan aşılama çalışmalarını ile ilgili hem Türk Tabipleri Birliği hem Ankara Tabip Odası yaptıkları açıklamalar ile sürecin nasıl yürütülmesi gerektiğine ilişkin görüşlerini paylaştı.

Hekim Postası

Sağlık Bakanlığı, Aralık ayı içerisinde 50 milyon adet olarak temin edeceği aşının Türkiye'ye ilaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu onayından sonra toplumda uygulayacağını bildirdi. Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu'nun 2 Aralık'ta yaptığı toplantı sonrası aşılama ve ülkedeki aşılama süreçleri ile ilgili yapılan açıklamaya rağmen kamuoyunda süren belirsizlik karşısında TTB bir açıklama yaptı.

8 Aralık'ta yapılan açıklamada pandemi döneminde şeffaf olmayan Sağlık Bakanlığı'nın, en azından aşı uygulamalarında şeffaf olması gerektiği vurgulandı.

TTB, aşının, ne kadar sürede, kaç doz, öncelikle kimlere yapılacağı; aşılama ile ilgili programlarının olup olmadığının toplumla hızla paylaşılmasını istedi. Yaptığı açıklamada TTB, aşının salgınla mücadelede toplumun tüm kesimlerinin ulaşabileceği bir hak olduğunun unutulmaması, sürecin influenza aşısında olduğu gibi kötü yönetilmemesi gerektiğini kaydetti.

Acil Kullanım Onayı ile ilgili görüşler

Resmi Gazete'de 18 Aralık'ta yayımlanan "Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile aşılama için Acil Kulla-

nım Onayı düzenlendi. Değişiklik ile etkililik, güvenilirlik ve kalite ile ilgili kapsamlı verilerin henüz sağlanmadığı aşılama için bu veriler sağlanıncaya kadar Acil Kullanım Onayı (AKO) verilmesine ilişkin düzenleme konusunda TTB, düzenlemeyi hassas ve önemli bulduğunu belirterek AKO'nun aslında bir ruhsat olmadığını vurguladı.

TTB, düzenleme ile ilgili çekincelerini ve onay verilmesi için bir aşıda mutlaka sağlanması gereken unsurları şu şekilde sıraladı: "Aşının Faz1, Faz2 ve Faz3 çalışmaları bilimsel rapor olarak kamuoyuna erişebileceği biçimde yayınlanmış olmalı, bu raporlarda aşının "güvenli" ve "etkili" olduğu kanıtlanmış olmalı, Bilim Kurulu tarafından değerlendirilmişse sonuç kamuoyuyla paylaşılmalı, aşı ile ilgili üretim sürecinin kalite güvencesi de dahil olmak üzere tüm bilgi ve veriler Türkiye İlaç Tıbbi Cihaz Kurumu'na verilmiş olmalı, zamanın dar olması ya da aciliyet gibi gerekçelerle olağan incelemeler göz ardı edilmemesi ve her koşulda yapılmalı, AKO vermek üzere konunun uzmanı ve hiçbir çıkar çatışması söz konusu olmayan bilim insanlarından bir kurul kurulmalı, karar süreci öncesinde Türkiye İlaç Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından tüm bilgi ve veriler kamuoyuna açıklanmalı."

Aşılama kamu özel ayrımı olmamalı

ATO, sağlık çalışanları için yapılacak aşılama çalışmalarının sadece kamu ile sınırlı kalmaması için İl Sağlık Müdürlüğü'ne yazılı başvuruda bulundu. 8 Aralık tarihli yazıda devam eden pandemi mücadelesinde sağlık çalışanlarının olağanüstü çaba ve özveri ile yer aldıkları, bu süreçte gerek influenza gerekse Covid-19 hastalığına karşı yapılacak aşılama kamuda görev alan sağlık emekçilerine öncelik tanınmasının değerli olduğu konusunda fikir beyan edildi. Ancak bu önceliğin hizmet verdiği nüfusun büyüklüğü ve özellikleri nedeniyle işyeri-okul hekimleri ile kurum hekimleri başta olmak üzere özel hastane, tıp merkezi ve diğer sağlık kuruluşlarında çalışan hekimler ve diğer sağlık çalışanlarına da tanınmasının önemli ve gerekli olduğu görüşü paylaşıldı.

Aşı tedarikinde sıkıntı

Ankara Tabip Odası 18 Aralık'ta "Birinci Basamakta Bağışıklama Hizmetleri Hakkında Talep ve Görüşlerini" kamuoyuyla paylaştı.

Pandemi ile birlikte aşı yoluyla bağışıklama ve bulaşıcı hastalıklardan korunmanın halk sağlığı açısından öneminin daha da görünür olduğu belirtildi. Pandeminin yarattığı zorluğa karşın ASM'lerde bağışıklama hizmetinin sürdüğü belirtilen açıklamada özellikle pnömokok ve su çiçeği aşısı tedarikinde aksamalar yaşandığı, bazı aylarda talep edilenin yüzde 10'u oranında aşının karşılandığı, bu aksaklıklara karşın aile hekimlerinden bir ay içinde okul aşılarını tamamlaması beklendiği kaydedildi.

Benzer şekilde aile hekimlerine İl Sağlık Müdürlüğünce mevsimlik grip aşısı tedarik edilmeden 18 Aralık'ta aşılanacak nüfusa mesaj yolu ile bilgilendirme yapıldığını belirten ATO, bu durumun hem gereksiz yere sağlık merkezine başvurunun bulaş riskini artırabileceği, hem de talepler karşılanamayacağı için sağlıkta şiddete yol açabileceği konusunda uyarıda bulundu. ATO, tüm bu mağduriyetlerin yaşanmaması için Ankara ili sağlık otoritelerine ASM'lerin fiziki koşullarının güçlendirilmesi, ve ASM'lerde sağlık hizmeti üreten sağlık çalışanları ile koordineli şekilde bir program hazırladıktan sonra kamuoyuna bildirilmesi çağrısı yaptı.

işçi sağlığı

Salgın döneminde çalışma hayatındaki hak ihlalleri

Dr. Arif Müezzinoğlu

İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği
Komisyonu Üyesi

Meslek hastalığı, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasasında 'mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık' olarak, 5510 sayılı yasada ise 'çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı hastalık' olarak tarif edilmektedir. Bu tanım içinde bulunduğumuz dönemde tam da gerektiği gibi yorumlanarak, sağlık kuruluşlarında Covid-19 tanısı alan sağlık çalışanlarının 'Meslek Hastalığı' (MH) bildirim süreci de başlatılıyordu. Formlar doldurulup SGK'nın ilgili birimlerine gönderilmesi devam ederken 07.05.2020 tarihinde SGK tarafından, Covid-19 vakalarının MH sayılmayacağını, bulaşıcı hastalık olarak tanımlanması gerektiğini bildiren bir genelge yayınladı. Bir süre daha birimlerde ilgili formlar doldurulmaya devam edildi, tanı almış ya da şüpheli hastayla temas öyküsü, öksürük, hapşırık, vücut sıvısı sıçraması vs. takibinde Covid-19 gelişenlerin MH formu dolduruldu ama SGK'ya gönderilmeden bu konuda ne yapılacağını anlamak için yazışmalar yapıldı. Sonuç olarak artık bu süreç işlemez, bildirim de yapılmıyor. Genelge herhangi bir sektör, çalışma alanını tarif etmiyor, tüm çalışanları kapsıyor. Covid-19'la mücadelenin ön cephesindeki sağlık çalışanlarının bu hastalığa yakalanmaları sonrasında bunun MH olarak kabul edilmemesi, iskelede çalışırken düşen bir inşaat işçisinin hastaneye geldiğinde iş kazası sayılmamasından hiç bir farkı yoktur. Salgının başından beri bizim ülkemizde ve tüm dünyada Covid-19 hastalığına sağlık çalışanları toplumun diğer kesimlerine göre yaklaşık 10 kat daha fazla yakalanmaktadır. Dünya Çalışma Örgütü ve Dünya Sağlık Örgütü'nün Covid-19 hastalığının meslek hastalığı olarak kabul edilmesi gerektiğine ilişkin değerlendirmeleri vardır. İtalya gibi bazı ülkeler iş kazası olarak, Almanya gibi bazı ülkeler MH olarak kabul ettiler. Bazı ülkelerde sağlık çalışanlarının dışında topluma göre artmış mesleki riskin olduğu sektörlerin çalışanlarının hastalıkları da MH kabul edildi. Sonuç olarak bütün kıtalarda, dünyanın pek çok yerinde 130'a yakın ülkede başta sağlık çalışanları olmak üzere kargo çalışanları, süpermarket çalışanları, güvenlik görevlileri gibi bazı iş kollarında mesleki maruziyet tanımlaması sonucu MH olarak kabul edildi.

Pandeminin başlangıcından bu güne 'Hayatı eve sığdırmaya' ilişkin yapılara karşı işyerleri açık tutuldu ve tüm alanlarda üretim faaliyetleri sürdü. Çalışanların büyük kısmının bu dönemi sağlığını evinde kalarak korumak gibi bir seçeneği olmadan, çalışarak, işyerlerinde geçirmeleri durumu var. Sağlıkları ile işleri arasında tercih yapmaya zorlanmalarının sonucu çalıştıkları gerçeğiyle, bu dönemde Disk'in yaptığı araştırmaya göre topluma göre 3 kat daha fazla bu hastalığa yakalanan çalışanların ulaşım koşulları da dahil olmak üzere bir bütün olarak çalışma faaliyetleri sırasında tanı almalarının da MH olarak tanımlanması gerekmektedir.

Son olarak geçtiğimiz ayın ortalarında Meclis Komisyonu'nda partiler tarafından bu konuda bir mutabakat sağlandı ama kanun metni Komisyon'a henüz getirilmedi. Covid-19'un sağlık emekçileri için meslek hastalığı olması için önce kanun metni hazırlanıp komisyona getirilmeli, burada onaylanmalı ve ardından da Meclis Genel Kurulu'na getirilerek kabul edilmeli. Nasıl bir içeriğe sahip olacağı ve ne zaman adım atılacağı belli değil. Biz bu sürecin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Kamu çalışanları için salgın döneminde idare izne esas olacak kronik hastalıkları belirledi ve bu hastalığı olanların ve 60 yaş üstü kamu çalışanlarının belli istisnalar dışında idari izinleri halen sürüyor. Oysa özelde bu düzenleme hiç yapılmadı. Bu duruma özel sektörde sadece büyük, kurumsal firmalar uyum sağladılar ama onların da büyük çoğunluğu bunu idari izin olarak düzenlemeyip, çalışanın özlük haklarının kullanılmasında izinli sayılmasını sağladılar. Kronik hastalığı olan çalışanların büyük çoğunluğu bu salgın döneminde yüksek risklere rağmen çalışmaya devam etmek zorunda kaldı.

Covid-19 olgusu tespit edildiğinde temaslılara yönelik yapılması gerekenler ilgili rehberlerde ayrıntılı olarak tarif ediliyor. Tanı almış kişinin temas durumu incelenerek bir tasnif yapılıyor. Testin sonucuna göre değişmek kaydıyla 'Yakın temaslılar'a ve 'Temaslılar'a farklı prosedürler uygulanıyor. Belirlenmiş sürelerle uyulmak üzere, 'Yakın temaslılar' evde, 'Temaslılar' kontrol önlemleriyle çalışmasına devam ettirilerek, izleme alınıyor. Bunlara test yapılması halinde bile bu karantina biçimleri ve süreleri değiştirilemiyor. Buradaki amaç bunların her birinin olası Covid-19 olması ve dolayısıyla bulaştırıcılıklarının önlenmesi ile toplumun ve elbette işyerindeki çalışma arka-

daşlarının korunmasıdır. Geçtiğimiz dönemde Çanakkale'de Dardanel fabrikasında gerçekleşmiş (+) vakaların ve tüm temaslıların işyerinde tutulması, evlerinde karantinada ve izinde olan çalışanların da fabrikaya çağrılarak, üretimin devam ettiği bir biçimde karantinanın işyerinde sürdürülmesi uygulamasıyla işyerindeki çalışanların korunması, bulaşın önlenmesi söz konusu olamaz. Bu uygulamanın rehberlerde açıkça tarif edilen prosedürlerin dışında bir uygulama olduğu ve çalışan sağlığı için kabul edilemez bir uygulama olduğu çok açıktır.

Başından beri bütün değerlendirmelerimizde bu salgınla mücadelenin toplumun sağlık gerekçelerine göre değil sistemin taleplerine uygun olarak yürütüldüğünü söylüyoruz. Daha da ötesinde bir fırsat olarak görüldüğünün bir işareti olarak MÜSİAD'ın izole sanayi bölgelerini tarif ettiğini biliyoruz. Çalışanlarda hastalık tespit edilmesi sonucu fabrika yönetiminin, 'kapalı devre çalışma sistemi' adı altında 14 gün süreyle fabrikada tutulması kararının Umumi Hıfzıssıhha Kanununa dayanıldığı söylenmektedir. Oysa Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre karantina sağlık merkezlerinde, sıhhi koşulları taşıyan merkezlerde ya da evlerde uygulanabilir, virüs görülmüş işyerlerinde değil. Karantina altına alınmış birisinin karantina mahallinde çalışmaya zorlanması insan haklarına aykırıdır. 6331'e de aykırıdır. 'Kapalı devre çalışma sistemi' iş yasasının, çalışma süreleri, hafta tatili hakkındaki düzenlemelerine de aykırıdır. Bu uygulamanın İl Hıfzıssıhha Kurulu'nun ilgili katılımcılarının kararıyla gerçekleşmesi çok vahimdir. Devlet desteğini arkasına alan şirketlerin karşısında, işçileri savunmasız ve güçsüz bırakan uygulamalar yaygınlaşırken, sağlık ve çalışma mevzuatında olmayan bu uygulama 'çalışma kampları'nı düşündürmektedir ve açıkça işim mi, sağlığım mı ikileminde bırakılan çalışanların çaresizliğinin istismarıdır.

Geçtiğimiz ağustos ayında Manisa Organize Sanayi Bölgesinden ve buradaki Vestel fabrikalarından gelen Covid-19 salgın haberleri üzerine, Mani-

sa'da Organize Sanayi Bölgesi başta olmak üzere üretim alanlarında bu sorunu değerlendirmek üzere TTB tarafından oluşturulan bir heyet şehirde ilgili taraflarla yaptığı görüşmeler sonrasında bir rapor yayınlamıştır. Bu işyerlerinde Covid-19 salgını tetikleyen faktörler ve alınması gereken tedbirlerde meydana gelen eksiklikler ifade edilirken diğer yandan üretim sürecinin kendisinin, enfeksiyonun bulaşması için uygun bir ortam hazırlaması üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Bunun gibi örneklerin haberleri memleketin her yerinden gelmektedir. Servislerle ya da toplu taşıma ile ulaşımın kalabalık bir biçimde sağlandığı, zorunlu fiziki mesafeye uyulamayan sosyal odalarında, kalabalık vardiyalar halinde çalışma ile belirtisiz hasta çalışanlardan bulaşın engellenemediği, büyük oranda (+) vakaların, çok sayıda temaslıların olduğu işyerlerinde Çalışma Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı duruma müdahale etmelidir. Bu işyerleri belli sürelerle kapatılmalı, salgının tümüyle kontrol altına alınmasından sonra üretime devam edilmesi sağlanmalıdır. Yapılması gerekenler, koruyucu işçi sağlığı ve güvenliği koşullarının sağlanamadığı işyerlerine kamu otoritesinin yaptırım uygulaması kapsamında mevzuatımızda tanımlanmıştır.

Yukarda anlatılan Covid-19 salgın döneminde çalışanların yaşadığı hak ihlalleri salgın dönemi öncesi çalışma hayatını düzenleyen mevzuatın artık uygulanmadığını ya da yeni bir çalışma mevzuatı oluşturulmaya başlandığını göstermektedir. Ekim ayında Meclise sevk edilen 43 maddelik yasa teklifinin maddeleri tam da bunu anlatmaktadır. Gereğesinde sosyal devlet ilkesine dayanan bir yasa olduğu ifade edilmekle birlikte, bu yasanın başlıklarına bakıldığında işçiyi değil işvereni koruyan, işçi haklarını sınırlandırmanın koruma olarak belirtildiği bir yasa teklifi olduğu görülmektedir. Bu teklife göre: Kayıt dışı çalıştırmaya af ve ödüle ek olarak kayıt dışı çalıştırılmış işçiler kayıt dışı çalıştırıldıkları döneme ilişkin haklarından feragat etmeye zorlanmaktadır. Emeklilik hakkı sınırlandırılan bir çalışan grubu oluşturulmaktadır. Güvencesiz çalışmanın ve kıdem tazminatından yoksun kalmanın yasal çerçevesi oluşturulmaktadır. Böylece yaşa dayalı olarak ikinci sınıf işçilik yaratılacak ve yeni bir taşeron işçilik faciasının yolu açılacaktır. Emek piyasası esnekleştirilecek çalışanların ciddi hak kayıplarının mevzuatı oluşturulacaktır. Emek cephesinin bir bileşeni olarak sağlık çalışanlarının buna sessiz kalması gerektiği açıktır.

Sorular ve yanıtlar

* Türk Tabipleri Birliği'nin açıkladığı vaka sayısı ile Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı vaka sayıları farklı. Bu noktada bakanlığın verileri gerçeği yansıtır mı?

Maalesef verilen sayılar gerçeği yansıtmaktan çok uzak. Aslında aşikar olan bu durumu bakanlığın kendisi de; 'Açıklananlar hasta sayısı, vaka sayısı değil' gibi dünyanın başka bir yerinde rastlayamayacağımız bir açıklama ile kabul etmiş oldu. Bakanlık asemptomatik evde tedavi alan hasta sayısını açıklamadığını iddia etti. Dünyanın her yerinde 'vaka' ve 'hasta' aynı şeydir. Bakanlık evde tedavi alanların asemptomatik yani semptom göstermeyen hastalar olduğunu belirtti. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki Covid-19 enfeksiyonunda asemptomatik enfeksiyon sıklığı en yüksek serilerde bile tüm enfeksiyonların % 50-60'ıdır. Bakanlığa göre ise evde tedavi gören ve 'hasta' olmayan bu 'semptomsuz' 'vaka' sayıları tablolarında belirtilen hasta sayısının 10-15 katından fazla. Nereden bakarsak tutarsız yani. Tam doğru sayıya ulaşmak elimizdeki imkanlar ile mümkün değil ancak bizim fiyasyon rakamlarından elde ettiğimiz veriler iyimser şekilde değerlendirildiğinde bile Ankara'da Kasım ortası itibari ile 4 bin üzerinde Türkiye'de ise 50 binin üzerinde hasta olduğunu gösteriyor.

* Vaka sayısındaki artışa karşın alınan tedbirler virüsün yayılımını engellemede yeterli mi?

Önlemler yetersiz ve anlaşılması da oldukça güç. Kim ne zaman nasıl sokağa çıkacağını bilmiyor. Biz Ankara Tabip Odası olarak kapanma öneriyoruz ancak kısa süreli olması gerekiyor ve bu kapanma sırasında halkın desteklenmesi gerekiyor. 'Hayat eve sığar, evde kal' sloganlarıyla haziran öncesi yaşanan sokağa çıkma yasakları da bize gösterdi ki hayatlar eve sığmıyor. Evin şartları başlı başına bir sağlık göstergesidir. O yüzden insanları evde kalmaya zorlarken ne şartlar altında kaldıklarını takip etmek ve şartları uygun hale getirmek devletin görevidir. 100 yılda bir görülen bir pandemi durumunda dahi vatandaşlarını koruyamayan bir devlet anayasasında yazan sosyal devlet niteliğini yitirmiş demektir. Covid-19 ile mücadele de bağımsızlık sisteminin önemi sürekli vurgulanıyor. Güçlü bir bağımsızlık sistemi de iyi yeterli beslenmeyle, sanitasyona uygun bir evde yaşamakla sağlanabilir. Bu dönem mecliste bütçe görüşmeleri var bili-

yorsunuz. Bütçeden önemli bir payın salgınla mücadeleye ayrılması gerekiyor. Kapanma kararlarıyla birlikte tüm toplumda işsizlik ciddi oranda artıyor. Düşünün bir gecede ülkedeki tüm garsonları işsiz bırakıyorsunuz ve hiç bir önlem paketi açıklamıyorsunuz. Kadınlarda işsizlik oranının daha da fazla artacağını biliyoruz. Bütçe konuşulurken tüm bunların gözetilerek kararlar alınması gerekiyor. 65 yaş üstüne sokağa çıkma ile ilgili kısıtlamalar getirilirken aynı evde yaşayan genç çalışmaya devam etti. Bu nedenle salgın kontrolüne bir katkı sağlanmadığı gibi o yaş grubunda ölüm oranını da azaltmadı. Bu nedenle devletin böyle bir karar alırken toplumun tamamının temel ihtiyaçlarını karşılaması gereklidir. Avrupa'da Almanya gibi sosyal devlet örneklerinde bunun çok güzel örneklerini görüyoruz.

* Hükümetin salgın politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Salgınla mücadele edilirken ekonomik kaygılar halk sağlığının önüne geçti. Pandeminin yükü halkın omuzlarına bindirildi. Salgının hızının artmasının sebebi olarak düğünler, partiler halkın maske ve hijyen konusundaki ihmali gösterildi. Böyle bir katkı olsa bile sağlık bakanlığının açıkladığı gerçek dışı rakamlarla halkın rehavete itilmesinin katkısı görmezden gelindi. Sanki tüm toplum Covid-19'a düğünlerde yakalanıyor, sorumluluk almıyor gibi bir algı oluşturulmaya çalışılıyor. Oysa salgın tüm ağırlığı ile devam ederken ekonomik kaygılar ile üretim alanlarında, fabrikalarda hiç bir kısıtlamaya gidilmiyor. Yurttaşlar toplu taşımada uygun olmayan koşullarda işe gidiyor. Fabrikalarda enfekte sağlık çalışanları temash olduğu arkadaşlarını bildirmemeleri için baskı altında kalıyor. Hatta enfekte olduğu halde izolasyonunu fabrikada tamamlaması ve çalışmaya devam etmesi isteniyor. Turizm geliri beklentisi ile yurt dışından giriş ve çıkış sırasındaki aşırı esnek politikalar ve umreden gelenlerin ülkenin dört bir yanına kontrolsüz gönderilmesi gibi pek çok ihmal salgında bizi bu güne getirdi.

* Salgından en fazla etkilenen kesimlerin başında sağlıkçılar geliyor. Size gelen bilgiler ne yönde, hastanelerdeki durum nasıl?

Sağlık çalışanları mart ayından beri ciddi iş yükü ve çalışma saati artışının yanında bir de ciddi stresle karşı kar-

şıya. Hastalanma, hastalığı yakınlarına bulaştırma, ailelerle görüşmeme ve sürekli değişen çalışma saatleri sağlık çalışanlarının tükenmesinin temel sebepleri. Stresin bağımsızlığı ciddi şekilde düşürdüğünü biliyoruz. Bu yetmezmiş gibi bir de yetersiz koruyucu ekipman, sürekli artan ve karşılanması giderek zorlaşan sağlık hizmeti sunumu sağlık çalışanlarını tüketti. Rakamlar ile bahsetmek çok acı ama önceden her hafta bir kaç sağlık çalışanını kaybettiğimizi duyarken şimdi her gün bir iki bazı günler 4-5 meslektaşımızı yitirdiğimizi duyuyoruz. Yanımızda arkadaşlarımız enfekte olup hastanelerde yoğun bakımlarda yatıyor. Bizler COVID-19 meslek hastalığı bile kabul edilmemişken çalışmaya zorlanıyoruz.

* Kış ayının gelmesi ile birlikte tablo giderek ağırlaşıyor. Önümüzdeki aylar için nasıl bir risk söz konusu?

Kapalı alanlarda kaldığımız süre arttıkça şüphesiz salgının yayılması da artacak. Kasım ayı itibari ile hem yatan hasta servislerinde hem de yoğun bakımlarda ciddi boş yatak sıkıntısı yaşanıyor. Mart, nisan ayında yatırarak takip ettiğimiz pek çok hastayı şimdi evlerinde fiyasyon ekipleri ve aile hekimlerinin telefonda takipleri ile izliyoruz. Şimdiden pek çok hastanenin ameliyathanesi yoğun bakıma dönüştürüldü. Ankara'da yanlış kararlar ile kapatılan Numune EAH, Zekai Tahir Burak hastanesi gibi hastanelerin halen yıkılmamış olması bir şans yarattı ve buralara yatan hasta ve yoğun bakım yatakları hizmet vermeye başladı. Ancak salgın bu hızıyla devam ederse hem sağlık çalışanlarının sayısı hem de hastane kapasiteleri bu yükü daha fazla kaldıramayacak. Zaten hali hazırda

pek çok kronik hasta ve kanser hastası tedavide ve tanıda gecikme yaşıyor. Halka hizmet verilebilecek, Covid taramaları ile kontrol altına alınmış temiz hastaneler oluşturulmadıkça hem Covid hem diğer hastalıklardan daha fazla insanımızı kaybedeceğiz.

* Hastanelerin doluluk oranına dair son veri mevcut mu? Öte yandan ağırlaşan tablo karşısında birçok hekimin ya emekliliğini istediğini, ya da istifa yoluna gittiği kamuoyuna yansıyor. Bu durum nelere yol açacak?

Sağlık bakanlığı verileri şeffaf şekilde açıklamadığı için böyle bir veriyi tam olarak sunmak mümkün değil. Ancak yoğun bakımlarda ve servislerde çalışan arkadaşlarımızdan öğrendiğimiz kadarı ile tam kapasite çalışıldığını biliyoruz. Hastaların ancak bir hasta taburcu olduğunda ya da kaybedildiğinde yatak bulabildiğini görüyoruz. Bu dönemde pek çok meslektaşımız emekli oldu, istifa edenler oldu. Son dönemde sağlık bakanlığı yıllık izinleri ve istifaları yayınladığı bir genelge ile anayasaya aykırı bir şekilde yasakladı. Bu da aslında ne halde olduğumuzu gösteren bir gelişmeydi. Çıkış yolu için bir an evvel salgının kontrol altına alınması gerekli. Atama bekleyen sağlık çalışanları bir an evvel atanmalı. Anayasa mahkemesinin iptaline karşın halen güvenlik soruşturması ile bekletilen ve KHK'lar ile eğitim ve çalışma hakkı gasp edilen sağlık çalışanlarının atamaları yapılmalı. Aksi halde sağlık çalışanlarının tükenmesinin önüne geçilemeyecek. Sağlık çalışanlarının sağlığı korunmadan toplum sağlığı korunamaz.

Tıp ve TUS çalışma kitaplarını bekliyoruz

Dayanışmayı önemsiyor ve her alanda büyütmeyi hedefliyoruz. Çalışma kitaplarının oldukça maliyetli olduğu bu dönemde elinizde olan ve kullanmadığınız tıp ve TUS çalışma kitaplarını ihtiyacı olanlara ulaştırmak üzere odamıza getirmenizi rica ediyoruz.

Ankara Tabip Odası
Mithatpaşa Caddesi 62/18 Kızılay